

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૭૩૦ વર્ગાંક

પુસ્તકનું નામ દુનિાંજી ૨૧૨

વિષય ટ. ૨. ૩૦૧

ઉરદુ—ફોનોગ્રાફમાં,

ગવાતા ગાયનો.

૧

ખુબસુરતબલા.

રબકી શાન ન્યારી ન્યારી બલહારી
તોરી કહાની ઘરઘર માની બની,
ચકતાઈ ચતરાઈ ખ્યારી ખ્યારી સારી—રબકી
હય જહાંનમેં રહુ કામ કરના નેકીયે
ખંદો કા ધ્યાન ધરના
કોધ કામસે મુદામ ડરના
હવસ કપટ કરત ફીરત છલકી મારી દુનીયા સારી
બદકારી નરનારી હર ખ્યારી—રબકી

૨

ખુબસુરતબલા.

દેખો ચારો કયા ઝક મારા બીબી અયશી લાગ્યે
કે જીશને આતેહી મેરા દીવાલા કુંકા હાગ્યે
ચારોકે સાથ હોટેલમેં ચાપીનકી મોટલ ખુલવાગ્યે
ઝોર રહાંતો મીસ્ટર ખેયરસલાહકા ડખ્ખા શુલ હોજાગ્યે.
મીલે જીરકો જોડ અયસી વોહ બહાર દેખે કયસી
લાઅનત લેજે ચારો અયશી જોડકી અયશી તયશી
કોઈ આવે શાઈકલ લેકર ઝોર કોઈ લાવે મોટરકાર
મીયા તો ઘરકી ખાય હવા ઝોર બીબી જાયે બહાર
ગયેરકો ઢેકર હાથ બગલમેં ફીરતી હય બઝાર
અયશી ફેસનેબલ ઝોરતપર હો ખુદાકી માર
લટકે વોહ રાતકો નાટક ફાટકમેં ઉલજુલુલ
મીયાં રોકે તો બીબી કહેતી હય બી કવાયટ યુ કુલ
દેખો ચારો હા તુમબી ન કરના કોઈ અયશી બુલ
વર્ના તુમહારાબી ચેહ કર દેવેગી ડખ્ખા શુલ

૩

ખુબસુરતબલા

હારે ગોરી ચાલો ન કારો અકેલી અલબેલી
દેખો બાલાસા જોખનવા છુટે ન કોઈ સાહેલી અલબેલી

અખીરી મંચ હારી મંચ હારી મંચે હારી
 મોઢે ન સતાવો અથ જાઓ
 કાઢે રંગીલે રસીલેસે પ્યારી નેહા લગાયા જતાવો
 જાઓ અખ ન ખોલુંગી તુમસે શુધ્યાં રાર ન મચાવો
 ગઈ સખ જાન સખીયાં કરકે ધાન કાઢે છુપાત
 મનકી ખાત, લેદ કહત હય મોહની અખીયા—ચાલો.

૪

પુખસુરતબલા

ચલે ઇશકમે' આર જીગરપર દોધાર.
 ચયન આશકકો દમલર કચું કર હો,
 મુસીબત જેલી બલાશર લેલી
 તખીઅત ખેલી પહેન ગલે સયલી લજે ઇશકકો
 પ્રેમ પીયાલા જખ તુમ દીનો મત હમરી બખોરાઇ
 હીરદે ખાંન નયનનકે લાગે શુધબુધ સખ ખીસરાઇ
 'પ્યારી પ્યારી બતીયાં કરત, ઘતીયાં તજોછ છતીયાં
 લાગોછ, પ્યારે તોરે વારી વારી—ઇશકમે'.

૫

અલાઉદ્દીન

કયેસા અઘેરા હએ ઘેરા, ચહાપે ફેરા જલનદર ગુરકા
 આસ મનકી, ખાસ ધનકી, દાસ પનકી, હો પુરી સલી
 બુતોકો ડેરા, બસેરા, સનનન બે લે હયે જ ગા પતંગા,
 ડુબા ચંદા, હોકે મંદા, ડારૂ ફંદા જનોપર અલી.

૬

દાગે હસરત

આવો મીયાં બાકે મય ચંપી બનાઉ
 ચંપી બનાઉ મય પાઉ દબાઉ
 ગરમા ગરમ ચંપી યહે નરમા નરમ ચંપી
 બકરા હજમ ચંપી યહે મુરગી ભરમ ચંપી
 જેશા છયલા મય બનાહું વયશી ચંપી બનાઉ
 શેઠ ગડબડ કુછ કરે ગરદન એ ચંપી ડબાઉ
 ગલા મરોડ ચંપી યહે ખોપરી ફોડ ચંપી
 પસલી તોડ ચંપી યહે ખુની ચાર ચંપી

૭

દાગે હસરત

મંએતો શીરીકા હું દીવાના કયા માલ હએ જાન ગવાના
 નસીહત આપ કીરકો આનકર સાહેબ સુનાતે હએ

જીયાબાને અલમમે કીરકો મરનેસે ડરાતે હચે
 યે સચ કહેતે હચે હજરત આપ યાં સીરપ અજમાતે હચે
 કહી બબાજ અપને કચોલશેબી બાજ આતે હચે
 કુચ્છ બાત નહી મરબના-કયા માલ
 ચહાંતો તનમે ખુદ બાકી હચે જાને જર થોડીસી
 ડરાતે હો કીસે તુમ ખીચકર તલવાર થોડીસી
 કે દીલમે રહે ગધ હસરતે દીદાર થોડીસી
 એક ખેત્ર હચે ખુન બહાના-કયા માલ

૮

દાગે હસરત

મોરી મોહનીયાં તોરે ગોરે ગોરે ગાલ
 મોરી મોહનીયાં તોરે લ'ખે લ'ખે બાલ
 મદસે હું મય મતવારી મનવારી મોરી ચાલ
 કાંટા લગા પ્રેમકા મય હોગધ બેહાલ
 આંખો તોરી મદલરી ડોરે બડે લાલ
 હુમક હુમક ચાલ ચાલ ચલે કામરીયા જયશે બાલ.

૯

લયલા

મજેહદારી ગીલેરી ભરી લાલીયા ચાતુર હું નાર કરું નયારા બેપા
 મારે પાનોમે ચાર ફસે સેઠ સાહુકાર અચગો બહુ ડારીયાં
 ખાઉં ખીલાઉં મય બીડાં બનાઉં, બીડેમે છપન મસાલે મીલાઉં.
 લચ્ચોંગ હલાયચી ગોર છાલીયા શકર બીચ આઈ હમ પાન બીડાં લાઉં
 પકી પકી કળીયાં ગીલેરીયા બનાઈ બડી મજહૂ પાઇ બે રંગીલે કબુ
 ખાઈ માનકો પાન હચે જાનકો જાન હચે લેલો આવ આવ
 ગીલેરીયાં ખાવ ખાવ હાં હાં રંગવાલીયાં.

૧૦

બહલ ગધ નયનારે છીનત નાહીરે
 કાગલ હોયતો વાંચે ફરી કરમ ન વાંચ્યો જય
 કુવા હોય તો તાગીયેરે સમુદ્ર તાગ્યો નહીં જાયરે-બહલ
 ખેતર હોયતો ખેડીયેરે ડુંગર ખેડ્યો ન જય,
 પરાયે સપ્તયાકી પ્રીત ખુરીરે લો.ર ભયો ચત્ર જાયરે-બહલ

૧૧

હરીશચંદર

મન મયલ મીટે, તન તેજ બડે, કે રંગ ભંગકા લોટા
 સઉ રોગ ટળે, સઉ સોગ જલે, કરે ભંગ-અંગકો મોટા

જળ તાર જમે, આબર રમે, નવ હાથ બડેછ ભેટા
તન સાફ મન સાફ, હો સાફ આદમી ખોટાં-મન
લે કંઈ દુધમેં લોલા, તો ભંગ બના અનમોલા
કર પાર ભંગ જોલા, હર બાર જોલ બ'લોલા
ઉઠ લોર નહાકો ગંગ ચડાલે ભંગ જમાલે રંગ
નીરાલે ઢંગ દીખાવે જંગી કુંડી સોટા-મન.

૧૨

હરીશચંદર

રાત થક સપના મયને બદ પ્યારે આજ દેખા-રાત
જા પહુચી મયે થેક દેશમે. હયે રાજન!
હર હો જાતે ઉસ્કા રાજ દેખા
જાતે ઉસ્કા તાજ દેખા, છુટ જાત સખ રાજ દેખા
સુખપર પરતે ગાજ દેખા-મપના
રાજ તારાજ દેખા તાજ મુકનાજ દેખા
રાજકે રાજકો આફતમેં અયસા તારાજ દેખા-જા પહુચી

૧૩

હરીશચંદર

પ્યારા હમારા તું હમે દે અ.ગ્યા જાનેત્રી-પ્યારા
ધંરવર ઇચ્છા અયશી હયે તો લગે કેન ઉપાય,
ફેર બડા જો મીલના હોતો ફેર મીલુંગુ અય-પ્યારા.
પીયારી હમારી જાન નહીં કલ તુઝમીન પાનેકી,
હોલત સમાન અનધન લક્ષમી તન મન જીવન જાય,
નાર જો તુમશી હો ન્યારી તો કયશે જીના લાય-પ્યારી
પીયારા હમારા તું હમે દે અ.ગ્યા જાનેત્રી
ગનપન જાને નદુ તુમારા દેહુ અપની જાન
સત્યપતી રહી આ પીયુ પીયરે જાનતી મેરી માન!-પ્યારા
રાગ-કાનડો-૧૪-ત્રીતાલ

લંગરવા છોડો બહયાં મોરી કરકન લ ગીરે નાહાન સુરીયા
હોઉ કરનસે પકડ મરેરી-લંગરવા૦
તુમારે મીલનકો આધરે પીયરવા
સાસ ન નંદકી મય ચોરીરે ચે.રી-લંગરવા૦

૧૫

પુર૦ જર૦

ધુવેકી ગાડી ઉડએ લીએ જાય
પયસેકા લોળી ફીરંગી ચારે બાણુ

ભલ નહીં દેખે જમાત નહીં દેખે
 એકલીમે સળકે બીઠ ય લીચે જાય
 હીંદુ મુસલમાન ભંગો ચમારશે ટીપ્પીટકે
 રૂપે ગીનાય લીચે જાય
 હીલ્લી શહેરસે ચલે ભે મુઆશીર
 બંબઈ કલકતા ભગાયે લીચે જાય

૧૬

ખુ૦ જ૦

આલમમે હય ખુબી સારી પયસેકી
 માબા માઇ બેટા બેરૂ પ્યરી પયસેકી
 જલ્લત ખારી મજજતદારી પયસેકી
 જહાં દેખો વહાં મારામારો પયસેકી
 પયસે લાના જયસે પાના દુઃખ ઉઠ ન સુખ ઉઠાના
 સર કટાના જસે જાના તખડો આયા પયસેકા
 કયસી ખારી એ લાચારી ખીદમતગારી તાબેદારી
 સખો.....મકકકારી એ... ..કમાના—પયસેકા
 અદના આલા બનીયા લાલા ગોરા કાલા બચ્યા બાલા
 દેખા બાલા સળકે વાલા એ દીવાના પયસેકા
 છોટા મોટા સચ્ચ. ખોટા શાખુ જોટા થાલી લોટા
 કુંડી સોટા—પીના—ખાના પયસેકા

૧૭

ખુ૦ જ૦

જુરકા બાની બુદા હો જાવે ઉસ આશકકો નીંદ ન આવે.
 ખારા બેખનવા પ્યારો સુરતીયાં દેખુતો જ્યા લલચાવે મોરી જાન
 જાચી અટારીયા ચંદનકે ખારોયાં ચહુડુતો જ્યા ગભરાવે—ઉ૦
 ગેહરાસા કુવા પાતાલ જળ પાણી ભરૂતો જ્યા ગભરાવે મોરીજાન

૧૮

તક તક મારે નજરીઆં રામ,
 કાલીસી બુદ્દેમે જ્યા લલચાય—તકતક૦
 એક તો મારે તોરી બાલી ઉમરીઆ દુખે મારે બેખનવા રાય
 ત્રીજે મારે તોરે અંગીઆકી બટવા
 કયા બદુ હારા નજરીઆ રાય—તકતક૦

૧૯-રાગ—પહાડી—લાવણી.

કયસી બબઈ તુને બાંસરીયાં સુન બનસીવાલે,
 જીયાકો આવે નહીં ચયેન રે, દીન રયેનરે
 કયા કહેનારે—સુન બનસીવાલે—કયસીં
 તરે સુનાયે ગયો, જીકો હુબાયે ગયો
 અમૃત બરસાયે ગયો
 ખ્યાકુલ મયે તોરી બનસીસે દીન રયેનરે
 કયા કહેનારે—સુન બનસીવાલે—કયસીં

૨૦-રાગ—માંડ—કવાલી.

હઠ છાડ સખી ચલ સંગ મેરે તોહિ કાના આજ બુલાવત હય
 ઈતિ તો તુમ બયેહી માન કીયે, ઉતતો મોહન ગભરાવત હયે—હઠ
 નહીં તુમ ખીન વાકો ચયેન પડત, નહીં ખાન પાન કહુ ભાવત હયે
 મોર મુકટ કહુ નાહી પહેનત, નહીં અંગ મુગંધ લગાવત હયે—હ.
 નહીં ધેન ચરાવત જાયે સખી, નહીં બનસી નાહ સુનાવત હયે
 અયશો હીયો તેરો કહીન લયો, તોહિ લાજ શરમ નહીં આવત હયે
 જાકો જોગી જન ધ્યાન ધરત, પ્રહ્લાદીક નાહ સુનાવત હયે
 અયસે પ્રભુકો તું બુલ ગઈ, વોહ તકસીર માફ કરાવત હયે—હઠ

૨૧

બુદ્ધમેન્દેરી

સઘયાં મુઝે હાથોકે કંગન બનાદે
 કંગન બનાદે તુ પોહિંચી બનાદે—સઘયાં
 જો તું કહેગી વોહી સુનુંગા લાઉંગા વોહી મેરી જાન
 (ચલો) તેરી કસમ લાઉંગા વોહી મેરી જાન
 (દેખા જાઓ જાઓ) લાઉંગા વોહી વોહી મેરી જાન
 તઓખા તઓખા તઓખા દેખો છોડો દુટા મેરા હાથ
 (ઉઘ મર ગઈ હાએ અરે ખાપરે)
 બાલીલી બનવાડુ તુઝે બુન્દેલી બનવાડુ તુઝે
 હંસલીલી બનવાડુ તુઝે કડે છડે દોનો તહરેદાર
 (હાં) અએસે ચલું અયસે ફીરૂં ફીર ન કરૂંગી તકરાર
 (સચ) સખ કુચ્છ હય તઈયારીએક ખોસા દીલાદે—સઘયાં

૨૨

દુશમને ઇમાન

લાઈ કયા સુની મંચને ખબરીઆ ગમસે જીગર છલની મોરા
 હીમ્મત સગરી દુટતી જાએ હાં તોરી ખીપતા સુની
 ન જાએ મેરા કુચ્છ નહીં અબ ચારા—લાઈ.

શેર-મમત્રી અંદર છાત્રી સામ ને આઈ સામ
મેરે હકમે કયા ખુરી ખુર ચેહ લાઈ સામ-હીમત

૨૩

દુશમને ઇમ નં

શયેર-મસ માનતો ગુરુસે ન હો આપત્રમે દોનો નેક હો
લો છેડ હો અમ રૂકના રીતદાર રીતખર એક હો
છોડો રૂઠા મનાઈતો બાને લો આઓ
દોનો મીત્ર જાએ ન જીકો જાઓ
હટો શરમાઓ ના સગાઓ કીસકા જીવમ હુએ બતાઓ
નાહક મુઝકો ના બનાઓ -છોડો
રજ દીલમે કરો ન જાન બખશો કુસુર
મય હું પીયારી તેડારી રાએ મેહરબાની
હુઈ લડઈ દીલલગી આઈ અચ્છી લગાઈ ખુબ જુઝાઈ
ખફા નહો જાઓ સીનેસે લગાઓ બહમ ખુશી લગાઓ

૨૪

દુશમને ઇમાન

ભાઈ રહેમત ખરસે તુઝપર ઇસકા બદલાદે ખુદા
મયેતો એકસહુ દુખીયારી ગુરબત આફત હુએ સરભારી
તો રચેહસાં મેરે સરખર મુશકીલ ખીપતા દી છુડા-ભાઈ
સાથ દીઆ જો લો લી તેરા ફરજ બજાયા મંએને મેરા
રહેમ તુમને ઇસદમ ખાયા જોરો જફાસે હમકો બચાયા
જાઓ હાફીજ હુએ વોહ સબકા-ભાઈ.

૨૫

દુશમન ઇમાન

તુનેહી મુઝકો ખબતી કરડ લા હુએ આંજ
દેખુંગી મંચબી કે હોતા હુએ કયા આજ
ગડબડસે મેરા તો ઘરબરમે હુએ રાજ
જંતર મંતર તંતર નાટકવાલોંકો આતે હંએ કયા ખુદા
સરખર ચહુડકર આકર જાલ બીછાને હંએ
મુઝસે શરીફાંપે ચહસહા-તુનેહી.

૨૬

દુશમને ઇમાન

સારી તીરછી અદાને લુભા લીની
દીલપે બરછી નજરકી લગા દીની-ખાંકી
કાફીર અદાપે હાથ મંએ તો મચલ ગઇ
હીરજમે વાકે મોરી જાન નીકલ ગઇ

હકતા હુમ કરડે છગર દોલી હજો રેતે બસર
અજરે કરાર છીના બેઠલ કીની-ખાંધી

શબ્દેર.

દીલકી હાલત હમે ફરીયાદ સુનાઈ ન ગઈ
માત બીગડી હુમ આશકસે બનાઈ ન ગઈ
અપની તરકીબ સીતમગરપે ચલાઈ ન ગઈ
ધસ લીએ આજ મેરી આજ દોહાઈ ન ગઈ
ચાલ સોહાની જાની નઈ જવાની માની-તીરછી

૨૭

દુશમને ઇમાન

કપતાન-મોટે પેટવાલે મીયાં જાઓ
જુટેમીયા-જાઓ કપતાની નહી દીખાઓ
કીમીઆ-દોનોમે લડાઈ જુળ ચલી હુએ
જુટેમીઆ-સમજા હુએ કયા ચેહ સુઝકો-મોટે
કીમીઆ-મ'એ હુ' પીયારે પીયારી તેરી
જુટેમીઆ-વાહ કીસમત મેરી જુલ ગઈ
કીમીઆ-હાં એક પાગલ હુએ એક ઉદ્દુ
કપતાન-જાઓ જાઓ મરજાઓ ગડજાઓ મુ'હ ન દીખાઓ.

૨૮

અલાઉદ્દીન

હમદમ આઓરે, ધાઓ સળ મીલકર સહેલીઆં-હમ
ચે અળ કચેસા પુર ગમ થા,
ડરડર છયા મરિ કાપે, મન ગભરાય-હમ
દોડો દોડો મીલકે સારી, મેરે દીલકી બેકારારી
દેખો લાલો બારો બારી, સારી વા કીધર ગઈ
ગડગઈ, મરગઈ કીધર ઉડ ગઈ,
સારે ઘરમે', હુએ નઝરમે', કોઈ નહોરે-હમદમ.

૨૯

જુબસુરત બલા

“ હુવે બાઈકાટ મીલા ટીનપાટ ગઈ તેરી મેરી જોડી (૨)
કચશી ડાઘીધી છુટ માગે ફાસનકા જુટ
કળી ન લાવે સુટ, મડમ જાચે રૂઠ
અચશી બનીથી ફેશનપે છુટ,
મુજે તો મેરી જોડીને સમજાયા હોટ

ગઈ થરસે બલા, પાપ સરસે ટલા
અબતો વોહ ટોપી અમ્માના પુરાના વોહ જામા સજાંકે
કરે ઠાઠ માઠ
પુબસુરત બલા

૩૦

હારે કોઈ માંકે સીપૈયા હુભાય ગયો,
હારે મોરે છયા હીયામે સમાય ગયો—હારે
તન મન બારા જોબન પ્યારી ફળન વારૂં છયરવા
સંધ્યા દીવાની બનાઓકે સોહાયે રીઝાઈ ગયો—હારે
કોઈ જોર કુછ સુઝત નાંહી અયશી ઝલક દીખાયે,
આ બસે નયનમે મોરે રાખુ પલક છુપાયે,
અબતો હુએ ધ્યાન એહી ઉનપર કુરબાન ગઈ
તન મન ધન વાર દઈ છયલા મોરે મન બાય ગયો

૩૧

હુદયદ પુન

હુનીયા ઓક સુમાફીર ખાના હુએ પ્યારે નામ ન અટકાના
સાજ સમજકે આ બયેઠે હુએ, લોરકે હુએ જાના
ચુન ચુન મટ્ટી મહેલ બનાયા લોગ કહે થર મેરા
ના થર તેરા ના થર મેરા, ચીડી રચન બસેરા
મત લલચાના દીલ ન લગાના હરકા ચુન જાના

૩૨

હુદયદ પુન

ચીતવનને તીરન જારી દીલપર ઓહ મારા
મંએ દીલ દેકર પચતાઈ ઉલટમે ન રાહત પાઈ
ચાહતસે બાજ આઈ દીલમે હુએ પીતલ સાઈ
એહ તનમન સારા તુજ પરવારા દીલપર સાર—મારા
મહબતકી ચાહત સારી હુએ દો દીનકી સખ દીલદારી હુએ
બસ મુહ દેખેકી ચારી હુએ દીલપર આહ મારા

૩૩

મીઠા જહર

માન જોરી ન મોરી ઠઠોરીપે, નાક બીસનારે,
ચલરે જોરી બનાવન વાલે જોરી બનકે સુંદતો
બનાં લે મેરા ન પીછા લે જારે રીબલે—જા જા જા
રહમ જુહારા પરી દીલારા મંએ હું શુલાંમ તુમહારા
વાહવારે સપેરે પુરે છુટેરે ચે હબદેરે
મે ચુન તેરે અમસે તો મેરે લાખો હુએ ચેરે—જા જા જા—મા

૩૪

મીઠા જહર

અટારીયોપે ગીરા કબુતર, આધી રાત
 સુન ભાઈઓ હમારી હમ તુમ કરે દો દો બાત
 નહીં નહીં દીવમ ભાઈતેરા જાગે સારી રાત
 ખેંચ લાયા હએ ભલા કોન સરે બામ મુજે
 લોગ કરતે હયે તો કીસ નામસ ણદનામ મુજે
 રાતકે વકત દો પાઉઓ છુપકર આના
 આપહી સોચ લો હએ આપમ કયા કામ મુજે

૩૫

મીઠા જહર

મેરી કુલતી કુલતી જોળનકી ડાલ રખુ'ગી કયસે સંભળકે
 એ જવાની દીવાની આ ગઈ કહાં રખુ મએ' ઇમકો સંભાલકે
 ચાં જોળનકે હમલ નીરાલ વહાં કંગનને પાઉ નીકાલે
 પડે દો દો મુસીબતસે પાલે ઉસે તાલાશ કરત જાઉંતો
 ઇસકો રખખુ'ગી કઅસે સંભાલકે-મેરા

૩૬

દીલ ફરોજ

દીલે નાદાનકો હમ સમજાએ જાએગે
 હીજરમે જાનકે જાન ચલી હએ
 ન વોહ એહલે સીતમ જુલવાએ આએગે
 સજત પથરસે જાયાદા હય તેરા દીલ કાનીલ
 હુઈ આશન નાજમાજકી મુરજીલ કતીલ
 ઉરફ ખેદરદ સીતમ ચેશાઆ જાલીલ કાનીલ
 ન કીયા જાહા ગયા છેડકે ખીમ નાદાન કતીલ
 દહને જખમે પુકારા કીયા કાતીલ કાતીલ -
 કીસે જખમે જાગરકે એક ચરકે દીખાએ જાએ'ગે દીલે નાદાનકો

૩૭

દીલ ફરોસ

દીલ જાની મેરે મેરી તુને કદરખી ન જાની
 અબ આવો સંઘયા સતાવો ન મ ઈયા
 નજર આવો સંઘયાં નજર આવો સંઘયાં જાની દીલ બર
 જો ચમનશે ગુજરે તું અયેસલા
 તો ચેહુ કહેના જુલ જુલે જારશે
 કે ખીજકાં દીનખી હએ સામને
 ન લગાના દીલકો બહારશે.

સાવલ બાંકેરે નજર મોરી આ ગયે
 ન કુછ કહે ગયે ન કુછ સુન ગયે
 મોરી બાલી ઉમરીયામે રાગ લગા ગયે
 કયા ખબરથી કે કોઇ તીર અઢા હોતા હ્યે
 દેખ લેનાલી હસીનોકો બલા હોતા હ્યે
 મીઠાં મીઠાં સાયહા દરદ ઝરા હોતા હ્યે
 જલમે તનહાઇ મેં હોતી હું
 કીસે પુછ કે મેરે દીલમેં એ કયા હોતા હ્યે

- પાપી પપીહા! જરે જરે જરે નકારે કારે કારે
 પીપીકી બોલી ના બોલ બોલી ગોલીસી લાગે
 જાગે મચેન બચેનસે જા જા જા
 જાનત માનત નાહીં દુઃખ કાહુકા
 કુકોને હુકોને બાલે સંભાલે હ્યે છાતીમેં છેદ કીયે
 પીયા બીના જીયા કરે તેરી ધુન ધીર હરે તન અગને લગે
 કાહે સતાવે દુખીયારી હું બેચારી આહો જરોકી હ્યે બારી
 હ્યે સધયાકો આને દે તાને પે તાને દેરે જા જા જા

ચલો જંગ કરે ન દીરંગ કરે દીલ તંગ કરે
 મીલ ઢંગ કરે સખી સંગ કરે, ચલો ચારો સારો
 મારો મારો છાપા મારો ઘાત કરો સખી સંગ કરે-ચલો
 હમ જરી સીતમગરી સીતમગરી દીખાએ, ચારો
 સીપ હગરા દીલાવરી દીખાએ, હાં હાં હાં હાં હાં
 કામસે નામ હ્યે ચાર, ઇધર ઉધરસે લરકે કીસે
 જરસે હમ શીરે

સખ ઘર પાગલ, સખ ઘર પાગલ સખ ઘર દીવાના
 અંદર પાગલ બાહર પાગલ ચકકરમેં આના
 નોકર પાગલ ચાકર પાગલ કીસકા ગમ માના
 સખમેં અબદુલ કરીમ દાના
 યા ખુદા કયા હુવા ગજબ, યા ખુદા પાગલ હ્યે સખકે સખ

કયા કરના મેરે મઓલાં, હંએ પાગલ આલા, અઓલા
હંએ ખુન હમારા ખવલા, છુટા પાના ખાના
આગ લગાઓ તુંમ ફરફર ફીરના હો મહેરમ
સખમે અખદુલ કરીમ દાના.

૪૨

જુલ જુલમયા

તેરી મેરી જોડી બની

પીયા પીયારેપે જાઉ નીસાર સુંદર જીયા પીયારે આજ મયે વારી
મેરી જાન નયનાસે નયના લગાઓ

મુઝે બારીસી સાડી દીલા લારે જીસમે જોટા કીનારી
મસાલા હો આલા દીલખર સુનદર મનહર જાન
લે સામાન ચલ દુકાન—
મઝે કુરખાન મઝે કુરખાન હું હરખાન.

૪૩

જુલ જુલમયા

સુન દીલખર સુંદર જાન બાના
સખ તન મન ધન કુરખાન જાન
પડી જો નજરીયા તું મેરી સુંદરીયા જોખન બારી મદમાતી
મુજરયાં

મીલકે સવરીયાં ચલેંગે બજરીયા
ચમક દમક રંગ લાએંગે સુંદરીયાં—લે દુંગાજી હાં
મઝે ચોલી સાડી લેદુંગા—જીહાં
મઝે લોડા ગાડી લેદુંગા—જીહાં
મગ ખાગો ખાડી લેદુંગા—જીહાં
મઝે મીઠી તાડી લેદુંગા—જીહાં

૪૪

હામાન

કરમ કર મેરે હાલપર અઝે કરીમ
તેરા નામ રહેમાન હંએ ઝોર રહીમ—કરમ
તુંહી દોનો આલમકા સુલતાન હંએ,
જહામે ન માયા તેરી શાન હંએ—કરમ
ફના હોનેવાલા હંએ સખ કારોખાર,
રહે નુર તેરા શદા આશકાર—હામાન.

મહા મુખમંદા બયચા તીકીટ કાડુન કવા દેખના
આલા ખંડાચાયા ઘાટ તીથ ગાડી હોત તાટ
આતા બોગદીય તુન ગાડી કાવ બાધના
માણ ગવસ્યાચી રાધા કાશી લોવલા દુધ
ગોરે ગાલ દેના તન રાહીલા

કયા મુખ મજેહદાર હયે ચે ચાહકા પ્યાલા
લો ઇસ તરંગ તૈયાર હયે ચે ચાહકા પ્યાલા—કયા
છે ટાંક શકર દુધબી નૌટાંક પડા હયે,
બાલાઇસે તૈયાર હયે ચેહ ચાહકા પ્યાલા—કયા
ઇસ ચાહકી હરદીલમે ભરી ચાહ ન કયું હો,
માઅશુકે તરેહદાર હયે ચે ચાહકા પ્યાલા—કયા
બરસાતમે ઓર બહેકી મોસમમે કહું કયા,
ગરમીસે મહદગાર હયે ચે ચાહકા પ્યાલા—કયા
કાફીકો મંએ કુરબાં કરું ઓર કાવેકો સદકો,
સાલમકો કરે ખવાર હયે ચે ચાહકા પ્યાલા—કયા
કયા શીરો બીરજ કેશરો શરબતકી હકીકત,
ઇન સબકાતો સરદાર હયે ચે ચાહકા પ્યાલા—કયા
પીના હોતો પીલો અલી પચતાઓગે આખર,
બીકતો સરે બાઝાર હયે ચે ચાહકા પ્યાલા—કયા
ચેહ ચાહ મહોબતકી હયે ચીનાઇ નહી હયે,
આફત ઝરીફ ઝાર હયે ચે ચાહકા પ્યાલા—કયા

મજા દેતે હય કયા યાર તેરે બાલ ઘુંઘરવાલે
નીકલે મેરે દીલશે આહ, બતાયા વોહ રસ્કે સાહ
દેખા દુશ્મનકે હમરાહ, દોનો હાથ ગલેમે ડાલે—મજા
પહેલેથી મુજશે તકરાર અબ તું કયું કરતા હય ખ્યાર
અબ તેરી તરફશે યાર મેરે દીલમે પડ ગયે છાલે—મજા
તેરી બવે હય યા સમશીર, તેરી ચીતવન હય યા તીર
હય આંખો ખુતે બે પીર યા હય જહર ભરે દો પ્યાલે—મજા

કોઇ કમકા હું મેહમાન, એક નજર ધિરથી જાન
મેરી આંખો કે કુરમાન, ઓ મુઠ ફેરકે જાનેવાલે—મન.

૪૮

અસીરે હીરસ

તોરી કલખલ હય પીઆરી તેરી કલખલ હય ન્યારી
કરો થાતો ન મોસે સાંવરીઆં જાન
તેરી જુલ્હે હય કાલી તેરે ગાલોપે લાલી
તેરે નયનાછી લાગે કટારીઆ જાન
જાઓ જાઓ નાહાં મોહે બનાવો જાન
નયનોસે નયના મીલાઓ મોરી જાન
એલ છોડાલ હાત કરો આરતસે ઘાત નહીં ચેહે માત
એલ વાહ વાહ વાહ વાહ વાહ—તોરી

૪૯

બકાવલી

કોઇ રખડી મરણ કયા જાને ફુનીઆ મતલબ અપના જાને
જો લસપર બીપતા બીદતા હયે જાને મોલા જાને—કોઈ
જો મેં જાતું તું કયા જાને ફરમાના ઇંદર રાજાને
નુરીમે નુર સમાજાને આઢમકો આઢમ પાજાને
જળ રંગમે રંગ મીલા જાને તબ તનસે સંગ છુટા જાને
કોઇ રખડી મરણ કયા જાને

૫૦

બકાવલી

અલ થોડે અસવારે અલ થોડે અસવાર—અલ
મીકટીક ટીકટીક થોડા સટ સટ કોડા મારે—અલ
નાન કળાજ આર બાલ લસપર બેવડા મોટલ મારે—અલ
બલ બલ જાતું, ચાર બનાતું, દેખ મેરા સીંગારે—અલ

૫૧

મુરીદશક

છાંડો છાંડોલ મોરી કલખયાં,
ફુઆવ નહીં બધયાં પડુ'મેં પધયાં પધયાં
જોહ ડમરીઆં સળ તોરે ડગરીયા કરો દેખો જો લડકધ્યાં
કોઇ સખી જો મુન પધયાં આ આ આ આ બધ્યાં
મુરીયાં મારી કર કાહ દેખો તુમ રામ દોહાઈ
કાંપે હીયાં લયાં એ મય રસીયા કયાં મન બરીયાં
આવોલ આવોલ ના તરસ-વોલ હે હે હે હે બાકી જનીયાં

ખુટી પીતાકે લુભાઈ ગયા, કોઈ સુબે
 બની સવેરે ભે કોઈ છાને વાંકી લ'બી ડીટ
 ઉડત ચીરાઈયા વાહ પહેચાન ગીરી સડક સેઈટ, સવેરે ફેરછનેબી
 ફુસરે પહેરે ભે કોઈ છાને વાકે લ'બે કાન,
 તવા કટોરા બેચ ડાલકે ધરે લોટે પર કેચ ન, સવેરે ફેરછનેબી
 તીસરે પેહેરે ભે કોઈ છાનેબુ' બાદવત્રી કીચ
 ધરકે બને મર ગયે ઓર આપ નશેકે બીચ, સવેરે
 ચવથે પેહેરે ભે કોઈ છાને બચ્યા આપડી આપ
 બેબેડ બેસુસરે કહો છે બચ્યેકો આપ, સવેરે

મોહે રેસમકી સાડી દીલાઓ
 સાડી દીલવ ચોટી પડેનાવ એ ધનીયા ફુકાનીયાપે મોહકે ભવ
 મોટા કીનારી દહેત્રીશે મંગાદો
 લાદોમે નામપે કુરબાન હાંહાં મેરી બન એક વાર બોસા
 સાડી લાદો ચોટી લાદો ફીર બોસા માગો
 ચાલો મારકીટ આવ, પહેકે પછસે તો દીખલાવ
 પાત પાઈનડી ચાર મારવાડી દે ઉધાર તે હે પ્યારત્રી બકાર,

સમયાં મેરી માન લે મય તો હારી વારી-સમયા
 ઇનની બીનની કબસે મય સમજ રહી
 મેરી માનકે લય તેહારી વારી
 કાલી કાલી ઘટા નયા રંગ દીખલા રહી
 ચાલો સખી સેજરીયાપે બીજલી ડરા રહી-માનલે

દેખુબી પીઆરે અખાકા સુખડા
 પીઆરા પીઆરા, પીઆરા પીઆરા, પીઆરાસી-
 હુલે હુલે હુમે અબતક દીલસે
 દીલસે બચમા સારા સારા, સારારી એક મુકતકા ફુખડા
 રૂખેઆ ઉલ્લસ-બહમ અબ સબ ફુખડા
 ફુખડા ફીરલાયા મારા, મારારી-દીલ ઉખડાલી ઉખડા

દાદરા-માંડ-૫૬

મેરા જોખન ખીતા જય બાદીલાં બેગે આયોરે,
 પીયુકે પતીયાં લીખું મંય તોપે લીખું સલામ,
 જ દીનસે પીયુ ખીછડ ગયે નેનન નીંદ હરામ,
 મેરા જોખન ખીતા જય બાદીલા બેગી અયોરે.
 સાજન ચાલે ચાકરીરે ધર થોડેપર છન,
 જો મંય એસા જાનતી તો લેતી ચાખુક છીન-મેરા જોખન
 છન નેનસં દેખતીરે કહાં ગયે વો નેન,
 તીલ તીલ પ્રાંત બડાઇકે અજ લાગે દુખ દેનરે-મારા જોખન
 નદી કીનારે ધુવાં ઉઠા હય મંય જાતુ કુચ હોય,
 છસકે કારન મંય જલ્લી કહી વોહ ન જલતા હોય,
 મેરા જોખન ખાતા જય બાદીલા બેગે આયોરે.

માંડ-દાદરા-૫૭

દોઢા પીયા જાગો અકલી ડરવાગે, ચુનચુન કલયાં સેજ ખીછાઈ
 છતાંને હા ગઈ ભોર રે-ઉઠો.
 આધી આધી રતીયાં કે પીછલે પહરવા
 તડપ તડપ છયા જાયરે-ઉઠો.
 આખાડી ડાલીપે કોયલયા બોલે,
 બનમે બોલે મોરારે-ઉઠો.

૫૮

શંદેહી નાજ

મેરા દીલતો દીવાના જાન તેરે લીયે
 ખાલ ખાલ ગજ મોતી પીરોડ.
 મેરા ખાલાસા જોખના તોરે લીયે
 નાલશ કરોગે મય કરને ન દુંગી
 મયને છોડા જમાના જાન તોરે લીયે.

૫૯

પુનેનાહકે

માનો માનો માનોરે પ્યારી બતીયાં
 જ જ નાહી દીખારે, તું જતીયાં એહ બતીયાં મુરતીયાં
 બોસા દે એક ગોરે ગાલકા પ્યારી,
 જાન બોસા દે એક ગોરે ગાલકા
 અલ મુએ હટ ધુસ તું મંશુસ મુએ
 મય જો જાઉં તો પરતાયગી દુલ્હા કહા મુજસા પાયગી
 નીકલ નીકલ ઉધરકે ન ચલન અજ ચંચલકાં.

કુલ લેભેરે રસીલાં નાનુક કુલ લેભેરે
મારા કુલ તણાં નથી સુલ સુંદર કુલ લેભેરે
કુલ લેભેરે રસીલાં કેમળ કુલ લેભેરે
હું તો વેચું છું પ્રેમને સુલ-સુંદર.

૬૧

કૃં ૨૦

ખ્યારી માલીની મતવારી અંગે ધમક ભરી ખ્યારી ભારી
તારી કીકી કામચગારી-ખ્યારી
ક્યાંરે બન્યાં ગોરી નાનુક બાળા
ક્યાંથી શીખ્યાં ગોરી નેણોના ચાળા
વેણો શીખ્યાં ક્યાં ગોરી મરનાળા
લોભાચે નારી બીચારી-ખ્યારી

૬૨

કૃં ૨૦

રસવાલે નીંબુવા લાઇ સાંવરીયાં મયે તોડકે
આમન ખટ્ટી જામન ખટ્ટી ખટ્ટી સળ તરકારી
મીઠે દોનો જીભનાં મેરે ચે નીંબુવા સરકારી-રસ
જીર્ણ સુંઘી બેલા સુંઘા સુંઘા હર ગુલ ભારી
ગોરે ગોરે ગાલોમે હયે ખુશગો સળસે ન્યારી-રસ

૬૩

કૃં ૨૦

હીન હયાજી છે મારો શ્યામ મારો શ્યામ મારો શ્યામરે
ઠરૂણા સાગર લકત વતસલ એજી બીડ ભંજન એ ઠરૂણા સીંધુરે
હેમી સઉપરછે સુંદર શામ સુંદર શ્યામ સુંદર શ્યામરે ઠરૂણા
કીડીને કણ હાથીને મણ

એમ સઉને પોષે મારો કહાન મારો કહાન મારો કહાનરે-કં

૬૪

સન્યાસી

સહુ સાહેબો પધારો, મારી શોભાને વધારો
વરઘેડો છે મારો, આજે
ઘોડાગાડીઓ બેડાવું બેડવાજાં વગડાવું
મોટી મોટરો મંગાવું, વાગે પં.પં.પં.
મોટો મંડપ રચાવું, લેટ કીટસન લગાવું
ફાં ગીતો ગવડાવું.....૧૨
જાનીનો જામો પેરીય હું, છનીલો ઘોડે ચડીય હું

નાશું નાશી હઇને તું, પોળામાં મુજ માલેશું
છેડા બાંધીને ચડું, છાએલાની સાથે-વર

૬૫

સન્યાસી

હેરી આઇએ સાહેલી ગુન ગાઇએ રાધા વરકો
બઇએ જીવનપર વારી, પ્રીય પ્યારી
કુંવર કનઇયા, બંસી બજઇયા, ધેતુ ચરઇયાં લેઉં બલઇયા.
લટક લટક આવત લાલ મોહાવે સંગ ગ્યાલ
રાધાકો પ્રાણ પ્યારો, નરવર શ્રી નંદે દુલારો
હસત હસત મોરો મનહર લીનો લાલ બાલપે વારી

૬૬

સન્યાસી

પીટયા હઇયા કુટાને, હું હાથમાં રમાડું
એ મરડા ખુવડને, હું નખરે નચાડું
એ કહું કરો સલામ, કેશે આપનો ગુલામ
તો તો લીલી માડું નામ
પીવાડું પાંદડે પાણી, ફરું હું થઇને શેઠાણી
કહું પ્યારા છો મારા, તમારી હું હારા, હસીને હસાડું
પહેરીને કુલ ડરેસ, ફરું હું ફેસનમાં
ન ચાલું જમીનપર, ઉડું બલુનમાં
હાથોમાં, બાથોમાં, બહાલાની રહીને પ્રીતીરસ પીવાડું-પી

૬૭

જુગલ જુગારી

મનરે ભમરા જા ઉડી હાવે, પીયુને જોળી અહીં લાવે-મનરે
વાટુ જોતાં વીતી રચણી આંસુડે વીત્યો ત્રીન
હઇયા બંધ તુટવા લાગ્યા, મૃત્યુ થશે પીયુ વીણુ-મનરે

૬૮

સન્યાસી

ચાલો લટકેથી ચાલ, બની અલખેલા લાલ
ખુબ મીલાવ્યો તાલ, વરણાગીઆ
લલી લાગી છે બાલ, થયા નસીબે ન્યાલ
વાહરે ફાંકડાજી લાલ, વરણાગીઆ
મીઠલની બે જોડા મંગાવો, પીઠી ચોળાવો પીયારા
હીરા મોતીના હાર પહેરાવો, ફરું ફેસનમાં પીયારા
ગીતો ગવાડું લાંબા લહેકેતી પડમ મઠલ મહી સારા

ખરરર-મુમ

પરજી છે લાલ લટકાળા, પેરીને વરમાળા, છળીલા ઊમળા
રે લાલ વરજીગીઆ

હંખા હાં ચાલો

રયામલાલ શેઠીઆને જઈ સમજાવીએ, ઠીકછે.
કુલજીજી ફાંકડાને ફાંદમાં ફમાવીએ, ઠીકછે
કમળના કંથજી સ્વામી સુખજી છે
વાહરે અલખેત્રી હું ગોરી ગુરુ ખાજીએ
જાય છે લેવા મારા લાલકાકા લાણુને
આપણું શું જાયે બલે થાયે રમખાણુ ને
હંખા હાં ચાલો, વખત જાયે ઠાલો, આંધળે બહેરૂ જઈ
આજ અથઠાવીએ

ગજલ — ૭૦

અગર હમ ખાગળા હોતે તો ગુલસનકો છુટા હોતે
પકડકર ફસ્તમે બુલબુલ ગુલોસે જા મીલા હોતે—ટેક
ને હોતે ખાગકા માલી લગા હોતે કુલક્રી ડાલી
ગુંથાકર હાર કુલોકા પો દીલ ભરકુ પેના હોતે
જો હોતા ખાગકા ભવરા કલીકે ખીચ છુપ રહેતે
મજા ઉલફલનકી લેલેકે સુખો હોતે નીકલ જાતે
હમારા દીલ અગર પતંગ હોતા ઉડાતે ગમકે દોરેસે
અખકે ઇસ્કકા મજા પતંગ ઉડકા કટા હોતે.

૭૧

વીણાવેલી

અરે શું માનવનો અબીમાન પલકમાં ટળી જશેરે
ખરે જેમ પીંપળ ઉપર પાન પલકમાં ખરી જશેરે
પલકમાં ખરી જશેરે, માટીમાં મળી જશેરે—અરે
ઘડી જીવતરમાં ઘડી એક સુખની નાઆ.....રે નથી,
મુઠ મમતમાં તોયે મરતા આઆ.....રે મથી
પામર નર નાદાન—અરે શુભ
કાયા કલેવર કારમું છે ગંદકીનો ગાડવો,
સમજી જને સમજી જઈ અબીમાનને વણસાડવો
અબીમાન ક્ષણીધરને નહીં દુધ પાઇને પેંધાડવો,
રાવજી સરીએ માનથી બીધો નથી કંઈ લાડવો—અરે

કાયા કાચો કુંભ છે જીવ મુસાફર પાસ
તારો ત્યાં જાણજે, જ્યાં લગી શ્વાસોશ્વાસ
સદા સંસારમાં સુખ દુઃખ સરખા માની લઇએ,
રાખે જેવી રીતે રામ, રંગે તેવી રીતે રહીએ સદાં
પીંપળ પાન ખરંત, હસતી કુંપળીઆ
મુજ વીતી તુજ વીતશે, ધીરી બાપડીઆં
નહીં જેવીને તેવી નીત્ય કોઇની નભતી જોઇએ.
દશાના ઢંગ રૂતુના રંગ જેવા દેખી લઇએ—સદાં
કદી મોહલાતો માળીઆં, કામળ છપ્પર ખાટ,
કોઇ દીન એવો આવશે ભુજ્યા ન મળે ભાત—સદાં

૧૭૩

વીણાવેલી

સુંદર શામળીઆ, નામ જપીશ નીત્ય તારૂં,
મનહર ના મળીઆકારી કરવત ધારૂં,
શામળા શણગાર હમારા, કાળજી હરચું કામણગારા
મીનવે કરગરી દીન દારા, દરશ દો દીલદાર તમારા
ક્યાં હું કહું દુઃખ મારૂં—સુંદર શામ
આસપાસ નહીં વાસ નીહાળું—અહક ત્રીભુવન ભાસતું કાળું
નીરખું નહીં કદી સુખડું રસાળું—જઇ હીમાલય ગાત્ર હું ગાળું
સાક્ષી દેવ દયાળું—સુંદર

૭૪

વીણાવેલી

ખ્યારે તોરે અંગમેં કુલનકી બહાર હય—સ.
કુલનકે બાળુખંધ કુલનકે ગજરા
ઔર સોહે કુલનકા ગલે હાર હય—ખ્યારે
નેના કમળ ઔર ચહેરા ગુલાબ હય
ગોરે ગોરે ગાલ સમયા ગુઝે અનાર હય—ખ્યારે

૭૫

વીણાવેલી

છોડારે કુંવર મારા હાપને
અમે જપીએ નીત્ય નાથ—છોડો.
આધા રહો અલખેલકારે અમે જોગીઓનાં બાળ,
સંસારને ઝેર જાણીએ છે પ્રપંચ પ્રેમ જાળ,
બાળા અમે પ્રજનન—છોડારે.

એથા પ્રજના નાથ તમેરે, તજી બાળા જનાથ,
અંસાર જેણે સુધારીઓ સહેજે તોડયો તેનો સાથ-છાડો
રાજ રમી રહ્યાં ઝડેમમાં રે ભુઝી સનેહ ને સંબંધ,
હવે તે કઈં શું હાય યોગીની, પામુ પ્રેમદા પ્રસંગ-છાડો

૭૬

અશરૂમતી

જપતી પ્રીતમની જપમળ જીવની જો અત્રએકી
જોબન રસ રંગે જોતી આ બની વેઢી
બાકુળ વૃક્ષના વાણુ બાકી વેઢી-
તન મનમાં બ્યાપી રહ્યો જોબન વસંત જંગ
રસભોગી-રમીઆ વાના રમયો કયાં રસ રંગ ?
જાણ્યું ન જડીઓ કેઈ રસીઓ રંગીતો
અપ અપ કરતી લેતી જાનુ ચગેતી-ગ્યા
પેટ દુઃખે શીર કુટના સંકટ બા ન સમાય
બળતાને બાળી સળી હમડે શું હરખાય
આહા ! અકળ એ શાને છેત્ર છત્રીકી-ગ્યા

૭૭

તાજે નેકી

ગજરા જોચનવાલી નાદાન એહ તેરા નખરા,
ગાલોંકી લાલી હય તેરી, નીરાલી આખોમે હય કયસી લાલી
કહી લડ ગઈ અહીં અડ ગઈ
ખુબ નીકાલી હય દેખા એક બાલી બ તોમે હય ભોલી લાલી
કહીં ડર ગઈ કહીં મરગઈ

૭૮

અશરૂમતી

દરજાણુ--ચાલ ચાલરે મારા રંગ રસીઆ,
ઉભા વેચુ એવા સો કાણીઆ
ગંધાતી ગોળીનાં પાણી કોણુ પીએ,
હું તો અંબુની પીનારીરે
એની ગાલાની ગોઢડીમાં કોણુ સુશે,
હું તો પલંગની સુનારીરે
હવે રાટલો ને કુંગળી ભુન ખાએ,
હું તો હલવા જલેબી જમનારો
મારૂ મન મોહયુ રે મીયા કમાલથી

કમાલ--ચલીએ બીબી ચલીએ બીબી

દરજાણુ ચલીએ-ચાલો

હઠીહું મારૂં મન હરખાવેરે
ખુબ રીઝાવે મલ્લે, દીલહું ખુબવેરે-હઠીહું
કારી કટારી કાલજે મારી, ચાલ ઢાલ પર ભડ બલહાસી
મનને કેમ કહું રે ? મન હમણ રહું રે !
દીલથી બે દીલ હું તો છડ રે !
પ્રાણ હઉ રે ! હાણ છડ રે !
મધુરી તારી હુરત હું હર મને બેકલ બનાવેરે-હઠીહું

૧૦

તાજે નેકી

લો કુલ જાની લો, લો કુલ જાના લલોરે,
કુલોમે કુલ ચંબેલી, નરગીન બડી રસીલી,
ગજરે સોડાને યારેરે-લો કુલ
માલન હું છેવ છેલ્લી, કુલોની મય રંગીલી
ચમપા હું નાગી યારેરે-લો કુલ

૮૧

અશરૂમલી

ઓ મારો રંગીલી દરજણુ, છબીલી દરજણુ,
દરજણુ ગુલાબનો જે ટોરે, તારો જગમાં જડે ના ભેટો
ખવગણુ પીવરાણુ હાથમાં નથાણુ-વાળે તુ રખે ગડબડ ભેટો
લાહી લુહીને પરણ્યો પરણે મનથી હું માતખર ભેટો
દરજણુ—એ મારે તો ભેંચ્યો શીરો પુરાને સાથે સાતવાના હએ
કાણીએ—અરે અહી તો મળ્યો રોટલો ને કુગળી શીરો
પુરી તો નાણાંના ટાણાં હંએ

૮૨

ખાળે હસ્તી.

મય આફતકા પર કાલા હું સઓ હીકમત ફીતરવાલા હું
રગડે ઝગડેકી હાડીમે હલદી મીરચ મમાલા હું
કીસમતકા મારા પીટા હું મય ફીરબી મીર ફળતા હું
લુચડે ગુનદે શોહદે બદમ-શોકા મય તો દાદા હું
તુમ મુજકો સાંપ સમજે બુનોકા બાપ સમજો
હુનીયાકા પાપ સમજો બે ચાહો બાપ સમજો

૮૩

સુફક ખુન.

કર ગઓર ગર હએ દાના પડે તા ન પચતાના
ગીઆનીકા ગુન ગાના-કર

લીલકી લીલમે' સોચલે પહેલે ઉસદમ લબપર લાના-કર
 જીવને જાતકી રીત ન જાની ઉસને કુછ ન જાના-કર

૮૪

જુગલ જુગારી

નાંહીં બનચેજી પ્રીતીનાં મોતીનું મુલ
 મોતીનું મુલ આખી દુનીઆ છે કુલ-નાંહી
 હીરા માણેક હામ કરોડો
 પ્રીતીના લહેજમાં એ છે વસુલ-નાંહીં.

રાગ--હુમરી--૮૫

ધર જાનેદે છાંડ મોરી યૈયા (૨)
 હાં હાં કરત તોરે પૈયા પરત હું
 મોહનસે' અધરધયાં--ધર
 અગર નગરકે લોકવા સુનતહે (૨) ચરચા કરત ક્ષીજ નારીયાં,
 જાઓજી જાઓજી તુમ ખાઓગે ગારીયાં,
 છાંડદે મોહન લંગરધયાં--ધર

રાગ હોરી--૮૬

મોપે બરજોરી કર રંગ ડારો (૨)
 જો તું કહાવે નંદ મહેરજીકો કુંવર કન્હાઈ
 ક્ષીજકો છોરો કારો--મોપે
 લાખ કહી પર એક ન માની કાહુ બીધ ઠાડો નકારો
 પીચકારી અચાનક મારી બંગરવાને
 બીજ ગઈ તન સારી. દેખો અચર પકર
 મોરો બદન ઉધારો--મોપે

હુમરી--૮૭

એક ચતરનાર કરકે સીંગાર, ઠાપી અપને દુવારે
 જીયાં નીકસ બહારે એક પલક માર હસ મારા મન લીનો--એક

રાગ--જુપ કલ્યાણુ--ત્રીતાલ-૮૮

જીવ મુઠર દીખ ચે લીનો મોહે લુભાયે
 મોસે મધુર મધુર રસ બતીયાં બનાયે--જીમ
 જાત કરત મુસકાયે કાયે
 ધસ ઉત ચીત વત કછુ ચી ૧ ચુરાયે
 અચસો અચલ મન મેરો કરત ધાય--જીમ

રાગ—દેશ—દાહરો—૮૯

રે એ ગોવીંદ રાકો ચરન અબતા જીવન હારે
નીર ભરન હીન ગમ્મ સીધુકે કીનારે
હાથ પકડ બેત જાત મોઢે મજ ધારે—રે એ

૯૦

દાસપરે દયા લાવોરે, દયાળું દેવા દાસ પરે દયા લાવો—ટેક
સંસાર સંબંધ તોડી, જીવ આપ ચરણે જોડી,
હું તો બની જોઠો બાવો બાવોરે—દયાળું
આંખો વીના સંકટ આવું, ખાડામાં ગોથા ખાઈ,
વારે અવીનાશી આવો આવોરે—દયાળું

૯૧

સુરદાસ

જોલું કયા મેરે ખ્યારેકી બતીયાં, જોલું કયા મેરી છોટીસી છતીયાં
ન ઘરી ચેન સઘરી રેન ચુમી ચુમી, બદન શયનમેં દુઃખી કર ડારી
પકરી જીગલ કર, મસન અલગ : કીય પર હુરી ડરછત અધરનપર
સાખી—મરોર ડારે જોરસાં ચરે કોમલ અંગ.

એસે નીરદય નાથકો, સુપને કરૂં ન સંગ—જોલું
સાખી—ત્રાસ બઢ્યો તનમેં અતી, હીયકો ઘટ્યો હુલાસ,
એસો જો મેં જાનતી, તો જાત ન પીયુકી પાસ.

૯૨

સુંદર વેણી

મન હોકો ંહાલો લાગે.
જોરાનો ચોવડીઓરે, દોલ્લીનો દીવાનરે—મને
જાલમતો સતુરાઈ કરે, ને હોકો હરીની કાયા,
ખલેચીમાં હાથ નાખ્યો જાણે ગંગાજીમાં નાથારે—મને
વઢને પાંચરે વલાની, દીકરીનું આંચું આણું.
ખાધા પીધાની વાત ન જાણુ, બસ હું જોઠો હોકો તાણુંરે—મને.

૯૩

સુરદાસ

વીષમ વાત મમ માત તજીને કૃષ્ણ ભજન તું કરવા દે,
ધરમ વૃત્તીએ ધરણીધરનું ધ્યાન વૃત્તીથી ધરવા દે,
અધમપણાને અલગ રાખી ભંડાર ભક્તીના ભરવા દે,
નટવર નામનું નાવ મહ્યું છે, તો ભક્તસાગર તરવા દે,
નાશવંત નર નામ છોડીને અક્ષય વરને વરવા દે.—વીષય.

આ તાપ વચનો સારાં સ્નેહે સાંભળતાં—
 સાંતી પામું છે મન માહરૂં રે આજે—આ
 જગની જ'ભાજમાંથી બળતો બચાવેાલ
 ધન્ય શુરૂ ચીંતામણી ધારૂં રે આજે—આ
 ભક્તી ભગવાન કેરી કરતાં હમેશાંલ
 થવાનું ત્વરાએ શુભ તારૂં રે—શાણીં

મેં ભયનો છોડ્યો ભાસ, નયનો કરીને ન્યારાં,
 ઘટઘટમાં કરજો વાસ પ્રીતે પ્રભુલ પ્યારા—ટેક
 વીંકલ બહાણું બીરદ વીચારી, આ સેવકને લેજો ઉધારી,
 બ્યાધી વીઠારી શરણે સ્વીકારી, ટાણે ટળો મુજ ત્રાસરે—મેં
 આંખ વીણુ અતીશય દુઃખી થાયે, છ'દગી આની શી રીતે બચરે,
 થાયે હવે શું, ગભરાવે હવે શું, શાને બનો છો ઉઠાસ રે—મેં

બહાલા મજલાલ સાથે લાગીરે લગનીયાં મહારી મહારજ
 પ્યારી છબી શામળાની સ્થાપી ઘટઘટમાં મેં તો
 એને હાથે છે મારી લાજ.

વૃંદાવનમાં ફરતાં ધરતાં વરતાં—આ—બહાલા
 હંધડે નીત હેત ધારી બધુ હજધરના હું તો
 સેવું છોડીને બીજા કાજ—વૃંદા—બહાલાં

હું ભજન કરીશ હરીનું સદા મુખે—ભજનં
 આ સંસાર આગ સમ લાગે મીઠ્યા ફાંફાં મારી હારી—ભજનં
 નહી કેઇને કેવા તમારી વાત આ બ'ધાઉં છું,
 રાખો ભરૂસો રૂઢહયમાં હું દેવના સમ ખાઉં છું,
 છોડો ક્ષમા લાવી મને જટ અહીંથી બવા દીયો,
 સંતો તણા સહવાસમાં શુણુ કૃષ્ણના ગાવા દીયો.

અરે રંગ જે લાગ્યો તે લાગ્યો, શીઠ સોવો ફરી જે બગ્યો—ટેક
 હંસોની ગતી હંસો બણે કાગ ન કાંઇ પીછાણે,
 ધાવ રહીત ધાયલ ગતીને જગમાં ક્યાંથી બણે—અરે

કુદરી બીજુ દરદીની દયાને લઈ મેઘ ન લાવે,
સુર ભવનનો રંગ ન ઉતરે, અમીત ઉપાખી આવે-અરે

૯૯

સુરદાસ

હારે મેરે રંગીલે ચાર ખીલી કચસી, બાલે જોખનકી બહાર
હારે મેરે બાલે જોખનકી બહાર, પધસે ધીના,
કચસે કડું કડો પ્યાર, હેટો થેલી મેરે દીવાને દીલદાર-મેરે
થેલીમે કચશે દુ પ્યાર નવેલી એ હય જીવનકા આધાર
થેલી છુપાના ચમન ઉડાના, હોતા ન બરસોં હબર
લો એ થેલી માસુક મેરે મજેદાર,
આધયે મેતો બતીકું હોકે દુશીઆર-મેતો

૧૦૦

સુરદાસ

હેઝો હેઝો, મેરા નામ માયા મહાન મથહુર હેં,
મેરા ન્યારા હી આલમમે નુર હેં, જોગી લોગીકુ મેરી જરૂર હેં,
હીલ યું હે રહે ન કોઈ સુજસે દુર હે વાહજી વાહ વાહજી વાહ—

૧૦૧

ઉદયનાથ

મન માયાના કરનારાં જરી જોને તપાસી તારી કાયા,
પુછી જોને તું પંડીત પુરાણુરે કોના અમર છે લેખ લખાણુ
કચી છે કાયા આ માટીની માયા છે માટીના ખેલ બનાયા
આણુ તો સમજી અલગ થયા પણ બાળક ખીચારા લપટાયા
લાખોની પાંખો ગઈ છે પીંખાઈ જોણે મુછપર લોખુ ઠરાયા
કાળના કાવાડાથી કાણુ બચ્યું, બલે રાંક બલે હોય મહા રામારે
અધ્યાના જેવા રંગ સોનેરી વંધ્યાને લાડ લડાયા
જોખન ને તનધન તેવાં સમજવાં પાણીમાના પડછાંયા

૧૦૨

સઉં મું

અરે કોઈ આવો પ્રીયાને મનાવો, માડું દીલકું ચીરી ખોલી બતાવો
આખી-તારે મન હું તુચ્છકું તું મારે મન પ્રાણુ
મને તપતીને નહીં તપાવો, લાગી અગન ભુઝાવો
બોલાવો-લોભાવો-પ્રાણુ પ્રીયા રીઝાવો-માડું

૧૦૩

દુખીયા

જોરી શકલ ઝોર કાલી ચમડીયા એકહી કુદરતકી બનવધયા
જોરી શકલકો મોટર ગાડી પએદલ કાલી રાહ ચલધયા
જોરી પીએ લોખુ ઝોર સુંડવા કાલી પાની બરે બતલકયા
જોરી પીચનવા પર કરે દન દન કાલી દુમરવા પર નચવધયા

ગોરી ગોડે થાલ ફુલથીમાં કાલીકે સરપર હય ફુલધયા
 ગોરી ખાળે અલેવા ઉભલા કાલીકે થર સાગ ચુલધયા
 કાલી પીવત છાછ ખીચારી ગોરી ખાવત ફુલ મલધયા
 કાલી મખીયા સરદીદી મારી ગોરી ડસતી બનકે તતધયા
 રામ બચાએ ગોરી બલાસે નીત માગત અંગરેજી મીઠધયા
 રસોધયા ખીલાધયા ફીટત્રીયા બખધયા
 બરાંડી મમાધયા ગટરમેં સુલધયા

૧૦૪

ફુખીયા

ધેતી પખમા ઘોર પતલુન, એહ સારે તેરે હએ મઝનુન
 લે લેકે બોસે શુના શુન
 કરેઢંગે આફીસ ખુના ખુન
 કસ્ટ અપ યુ કુત્રીશ ડાંકી
 ધે સીમ હું મી ઝોલ મકીબ
 હોમત હએ કયા ઉનમેં
 લેલો છુરી એ મેડમ તુમ
 કાટો ફીસ્ટીકે કાનકો જખાનકો લો ઇસ્સેકામ
 અબ હએ શુલામ મેરે બેલામ કરેંગે કયા કલામ

૧૦૫

ભરથરી.

તાફણી તુ ત્થી તમીરે બુદાઇ, શરી વદની સુખ પામું હું આંહી.
 વદન નનાહર તારું લલો ૧૧, સર્કર ભ અંગ જલન સુખદાઇ—શ૦
 બીકુટી વીકમ રમીત અતી વીકમ નીરખી પ્રીયા બુલુ સરવેરે કાંઇ
 ત્રણસો સાઠ ત્યાગી તુજનેરે તુજ વીણુ મુજ કણુકવ્ય સમન્તાઇ.

૧૦૬

લીલાવતી

અવર મેકન અલગેલો આતો હીસે અવર મદન અલગેલો—આ૦
 સરદપુનમના સુધાકર સરખો આજ નગરમાં ઉગેલો—આ૦
 મનોહર હસ્તુરીયા મુગ માફક ભોઈ ઝરખે ઝુકેલો—આ૦
 હું નીરબાગી નાથે તજ મને વેસ્યા અજાશે વેસેલો—આ૦
 અન બણીકા ધરણી તલ તુજને પ્રીય કર્યો મમ પરણેલો—આ૦
 અંદ્રચકોર મધુર મેલ સમ મુજ મન રંગ રહેલો—આ૦
 મધ્યારા વેશે નહી જાણે મમ કણુકવ્ય સખીલો—આ૦

અરે હું મસ્તાન પ્રેમની, મને કોઈ ન છેડાડે-કોઈ
લાચાર હું બીચારી છું શીઠ લ્યોછો કેડાડે,
ભુવાનીથી હીવાનીકુ મારો છેડો છેડાડે-છોલ
પ્રાણ હાણ છે પ્રીતમાં પુછી કરને પ્રીત,
પ્રાણ હાન તો સહેતો કંઈ પ્રીતની રીત.
આધાર તું કીરતાર મારો પાર બેડાડે.

૧૦૮

વી. ચ.

મને સહાય કરશે મોરારીરે, બહારે ચડસે ગોવંદન ધારી
અહલ્યા ઉગારી મીરાબાઈ તારી, બેની ચીંતા કરશ નહીં મારી
મંજારી બચ્ચાને બળતાં ઉગારી, મોક્ષ હાથે મને દ્રમે તારી,
દરોપદીના ચીર પુરયા થાયે તે સાહયકારી-મને

૧૦૯

વી. ચ.

એ.....માથે મટુંકી લઈ જઉં
ધ્યાસ લહેરીલાલને દુધલડાં પાઉં--એ
હું જોવાલણ નાની નાર, પીયારો મારો છે વીહારી,

૧૧૦

વી. ચ.

કોઈ દુધ લ્યો હીલરંગી
સોખીલા શાણાં ઉમંગી-હો-કોઈ

... ..
કેહી પીયે કંસુબલો ગાને પીયે રાગુધ
હાડતો હીવાના પાયે હાના પીયે દુધ-હાં-કોઈ
એક અમી રશ દેવનો બીને રશ છે પ્રેમ
ત્રીને રશ ગોરસ લલો પીયે કાયા હેમ-હાં-કોઈ
ગોરાં ગવરો ગાયના ગોરાં મારા દુધ,
હું પણ ગોરી ગોરડી ગોરૂં હીલ છે શુદ્ધ-હાં-કોઈ

... ..
હેમ કટોરો હાથમાં માંહી અમૃત સાર
ચતુર હોય તે ચીતવે ગુણ સમને ન મમારા-હાં-કોઈ

૧૧૧

વી. ચ.

મને રોકોના રસીલા છેલા મુકોને હાથ
મશ હુકો ના છળીલા બેલા મુકોને હાથ.

હોરે ઝુકે અલખેલા ઘેલાં અણું સંઘાત્ર
 મુકે કેડો-લાગે નેડો-છોડો છેડો
 સાથે તેડો-લોળી નારી કામલુગારી
 હું તો હારી-વાહરે પ્યારી-રોકોના

૧૧૨

વી૦ ૫૦

નેણમાં નીંદરા ન આવે જરી
 મારો રામ ગયા વનવાસરે--નેણમાં૦
 હુંસ વીના મારા સરોવર સુનારે
 વાધ વીનાની વન વાટ રે--નેણમાં૦
 પંખી વીનાનાં મારાં પીંજર સુનારે
 મંદીરો સુનાં સીતારામરે--નેણમાં૦

૧૧૩

અલીબાબા.

સારી પયસેકી બહાર, પયસેસે કારોબાર
 પયસેકા પ્યાર, પયસેસે ચાર ગાર તાબેદાર
 ગર હો કેઈ ચમાર યા હો કેઈ કુમાર
 પયસે હો ચારતો બેશુમાર કહેલાયે ઇજજતદાર
 પયસેકી સખકે આહ મોહતાજ હો યા શાહ
 પયસા, પયસા, પયસેકા વાહ વાહ
 કેઈ પયસેકા મજુર ફે કે હયે જાજર
 કહે ઉસકે દુર સખ બેકુસુર દુર બેશકર
 ઘોળી હો યા હજમ, પર હોવે પાસ દામ
 સખ ખાસો આમ, સચો સચો સલામં ઝુકઝુક કરે મુદામ

૧૧૪

નવલક્ષ્મી

ધરની શોભાછે ધરવાળી, નરને શાંતી સદા દેનારી-ધર
 નારી વીનાના નર અરધા ધરમ કરમ વ્યવહરી
 સંસારે સ્વરગે સોહાયે, જે નરને ધર નારી-ધરની
 મંગળ સ્વવપા મંગળનામી, મંગળમય કરનારી
 જે ધરમા નારી પુજાયે, તે ધરની બહીહારી-ધરની.

૧૧૫

સગન

હું તો લુધી મોતીડા કેરો હાર, જમનાને કાંઠે-હો સખી૦
 એક એક મોતી મેરો લાખ ટકેકો-અરે હાં
 તેનો લડાવો નવસરે હાર, વાલમણ હુતો લુધી મારા મનઝ કેરો

જમનાને કાંઠે નહાલે રાસ રચ્યો—અરે હાં
 તેમાં ગુમાવ્યો નવસરો હાર—વાલમણ હું તો બુલી મારા પ્રીતી.
 સાસડી ભુડી મોરી નજીર હરીલી—અરે હાં
 નહાનો દેવડીઓ દે છે માલ—જમનાને કાંઠે
 વઢાવનમાં વહાલે રાસ રચ્યો છે,
 સોલસે બોપીમાં થેલો કાનરે—અરે હાં
 બાઈ મીરા કહેછે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ
 જોને બાળને થઈછું નહાલ—જમનાને કાંઠે

૧૧૬

બોલતો કાગળ

રંગી, આ દુનીયાના રંગીએ રંગી તે રંગી બેરંગી, દુનીયા દોરંગી
 સાગર પાણી શીતલમાં, વડવાનલ તેના તળમાં,

આમ ને પાણી બન્માં સંગી.

આજે અંગી મનાતા, કાંલે ભુજંગી થાતા,

કોણ ભુજંગી કોણ અંગી.

વાયુ જે દીપક ઠારે, આગને જોજ વધારે,

પ્રભુની પ્રભુતા એ દે રંગી.

૧૧૭

બોલતો કાગળ

આવો કોઈ વૈદરાજ ઓસડ અજમાવો,

આ લાગી લગન વીસરાવો,

ખાલો જે પ્રીતીનો ઝેરી પીવાણો તે,

પાછો કઢાવો યા પચાવો.

કહેછે કોઈ કંઈ કાન કંઈ સાંભળે છે

કંઈ કહેવા જતાં આ જીલથી કંઈ નીકળે છે

જવાનું કયંય ને આ પામ કયાં આડા વળે છે

થતું નથી કંઈ બીજું પણ ચીતડું લડલડ બળે છે.

એ છેડાવો લગન, આ મીટાવો અગન, શાંતી લાવો.

૧૧૮

બોલતો કાગળ

હર દેશનમાં પોઝીશનમાં, જો યજ્ઞ આઈ જોમ જ્યુટીકુલ મેડમ

જે દખતા તે સહુ કહેતા, ગુડ ડે બાનુ વેલકમ,

મુછાળી મેડમને હરદમ ખુશાલી આહાહા હાહાહ.

આઈજાસ આંખ ઉપર ને માથે વી અ.કાળી

અંજોલા લેડી દેશનની હાથમાં રૂપાળી.

છે લેડી બુદ્ધ પગમાં ને વાચ ખીસે બાલી,
 મોંપર લગાઓ પાઉડર ગાલે લગાવી લાલી
 (જે દેખતા તે કહેતા બુદ્ધો કાળી મડમ ચાલી)
 હું અલબેલી, નાર નવેલી, સુધરેલી કહેવાડ, બલીહારી જાઉં

૧૧૯

બોલતો કાગળ

આશક ખરબુચા જેવા, માશુકનો પુર દમામ,
 ચાહે રાટે કે માટે, શુ અમને તેથી કામ,
 બાણે ઘરડી ઘોડીને પહેરાવી લાલ લગામ
 ભેડી બુગતી છે એવી, કે ભેવા મગશે ગામ
 વર લોભ ધરે કન્યાનો, જમવાને માગે જાન
 ઘોડાને બદલે ખાધો, ગીતડાને બદલે કાણુ
 અહીં માડવડો મડાયો, ત્યા કાપ્ટ ગયા સમયાન,
 ચોરીને બદલે ચોકો, ને રામ બેલો લઈ રામ'

૧૨૦

૧૧૦ નવમ

શીતલ અદ્ર જેવું વદન કાન્તીમાન,
 નયન મીચી લે તુ શાતીથી વીરામ,
 બાણે જઈ લેતું એવા ઉમળકા આવે છે,
 બોલુ કંઈ બોલુ ત્યા તો શરમ દબાવે છે,
 કાંઈ કાંઈ અ નર થાય, થાય થાય ના રહેવાય
 થર થર થર ક પે કાયા, સ્વર થરડાએ છે.
 ચાલું ત્યા ચરણો અન્યોઅન્ય અથડાએ છે.
 લાગી લાગો હા સ્મર દહાય દહાય દહાય બસદહાય
 બગોળ બગો વહાલા નીંદ્રા વીસારી દો.
 રાગી થઈ ત્યાગી વહાલા ત્યાગી સમાધી દો,
 લગી લગા લાગુ હું પાય-પાય પાય ઢોળું વાય

૧૨૧

બોલતો કાગળ

કયાથી આવી રે તું છટેલી છીનાળ,
 કે ક કાસ કરવા કાજ તુ બડી,
 છાની છાની રે હવે તુ શાણી નાર
 શુ પીછાણુ તને પ્ર પચની પડી
 બેઈ તને ચી-ત ચરચર, ચરચર ભડકે મ્હારૂ બળે
 અરે બરે પ્રજાળી હોળી

ચુપ ચુપ અરે બહ અરર અરર આ શુ ચપચપ કરે
આવી ભેડી મળે નાં જોળી

થઈ શાણારે લજ્જા મેલીને લોભાયા
ઠીક ફાણા રે આતો મોહનની છે માયા
વાહ મોહનીઆ વાહ

નફટ નીકલને

રાંડ તું ટલને

બસ જા, દુર થા,

હાય હાય હાય

ભેળા જેવીરે આજે ખુબ ધમાધમ ભગી

નહીં બંદાની ટીકમાં ખામી, ખુબ થઈ વાહ ખુબ થઈ.

૧૨૨

ખોલતો કાગળ

બચ્ચા કચ્ચા, કંઈ સાવધ થા, ખુબખ ખુદકો ચસકેલ દીસે.

આ જનચકર, મોહીની દીપવર, ભે મીણ બની પીગળેલ દીસે

કાંઈ દાળમાં છે કાળું એ નકકી થયું,

શું ખરો છે ભેદ એ તો ભણવું રહ્યું,

પાસને નાપાસનું દરદ નવું થયું,

શરમ શરમ ખુદાનું હવામાં ઉડી ગયું.

૧૨૩

પરશુરામ

અરે હાંહાં જરા ધીરે ખેચો બ્રહ્મટી કમાન

અરે ભચો કરો શાને ઘેલી અડપલા આમ

ધરી બ્રહ્મટી કમાને, જેર લા, નયન બાણે

સાંધો સહામે રનેહીને સંધાન-

ભણું શું હું બાળાભોળી, કરો શાને આ ઠોઠાલી

ભણું શું હું તીર શું કમાન ?

થઈ ભોળી ને અભણી, ભરકુટી કમાન તાણી

મોહીની મારે શાં મોહબાણું

૧૨૪

પરશુરામ

મુરખો સસરો મુરખી સાસુ સી પુજન શું સમજે

બસ તું સામી મુજ મનહરણી, આ અંતરમાં રમજે,

આ સાક્ષી ને આ શાસાણી વાહ ભાઈ વાહ

કેમ ભાઈ કેમ

એમ બાઈ એમ

આ શાસ્ત્ર પ્રમાણુ બદલું કંઈ નવ સમજાય
ધીરી બાપુડી ધીરી આગળ ભે ભે કે શું ગોટાળા
હું તો હાય મરૂ શરમાઈ
ઝુરખો મલ્યો હાય જમાઈ
ઝુરખો છુને તારો બાપ સસરા
વાહ, વાહ, વાહ, ઝુરખો

૧૨૫

પરશુરાજ

ભાઓ ભાઓ સહુલું ન સતાવો,
બાળા ન બહીવશવો ભેઈ એકલી એકાંતમાં
આવો આવો સુંદરી ન શરમાઓ,
લઈ લો રંગ દહાવો રસીલી ખરી ખાંતમાં
ભેળન શુભાળ ખીલ્યું બે ઘડીનું લાગશે,
નર ભમરજી રસ ચુસી ભાગશે,
કોરે કાઠ તે કળીમાં તન તાપશે,
નર ભમર તો દેહ પ્રાણ આપશે,
તો તો આવો બેટો રનેહે સુભણ ભમર
ચાલો બહાલી મહાલો હવે નીરાંતમાં-ભાઓ.

૧૨૬

સં ૩૦

પાપીનાં મોહડાં કાળા, સતીઆની બોલબાળા
મન થન કુટીલ મન શું કરે, તનમન કરી લે તું બલે,
દોરી છે સહું તુજ, હાથમાં જગનાથના
શું કરે બલ્લા વૃથા બડાઈ પ્રભુ કરતા, જગધરતા, સંહરતા
અઠઠલ ધનસાફ તેના હાથયાં નાદાન કર શુમાનના
પાપીની ધારણા થાય અંતે ધુળધાણી
તજ ચક્રતા, દુરજનતા, મન કરતા, નીજુરતા

૧૨૭

સં ૩૦

મીલી કરી શું તરછોડી પરદેશી.
હાં છોડી પરદેશી, હાં છોડી પડદે.
ત્યાગી કુચુદ વન બટકી એ ભમરા,
આઓ અલી શુ ફરી દોડી પરદેશી.
હાં દોડી પરદેશી, હાં દોડી પડદે.

ઉડીબ, ઉડીબ, પાપી મુસાફર,
રેન રહી છે હવે થોડી પરદેશી;
હાં થોડી પરદેશી, હાં થોડી પડદે.

૧૨૮

સં અં

અયસે પાપી નર હોવેંગે કલબુગમે,
પગડી બાંધે પેઅસવારે કુમક કુમક પાડેંગે,
ગલીઓં કે બીચ ફીરે બાવરે, નાર પરાઈ પાપી તકત ફીરેંગે
બુખે પ્યાસે સાધુ આવે, અપટી ચુન ન દેંગે,
સાલા સસુરા રોજ જમાવે, ભાઈઓંસે પાપી રાંડ લડેંગે
લાલ રથલ લોહોકે ધખાઈ ઉસકે સાથ બાંધેંગે
તુલસીદાસ બજે ભગવાના, પાપ પુન્ય દોનો સંગ ચલેંગે.

૧૨૯

સં અં

હું પરણું કદી નહીં, પીડા ધરું નહીં શીરે કદાપી અંસારની,
રહું બાલકુમારી, સદા બ્રહ્મચારી, હું બકતી કરું વીશ્વાધારની,
પ્રીતીતણા પાંજર વીધે પરવશ થઈ પડવું નહીં,
સંબંધીઓના બંધની બેડીથી તન જડવું નહીં,
આ નાટકી સંસારની દુગ્ધા મહીં મરવું નહીં,
અમૃત ગણીને વીષય વીષ પીવાનું મન કરવું નહીં.
જોઈ માયા અંધિરમાં હું પડું નહીં રહી વાત હું વીચારની

૧૩૦

રાગ-પીડુ-ખરવે.

લગા હય દીલ પ્યારેસે નીબા હોગે તો કયા હોગા
કુમારે કલ્મમે પ્યારે સદા રહોગે તો કયા હોગા-લગા હય
હુમીકો ચાહ મીલનેઈ મીલાવેંગે કયા હોગા
હુસ્ન ચરમોકે પ્યાલે ભર પીલાવેંગે તો કયા હોગા-લગા હય
જરા દીદાર તુમ અપના દીખાવેંગે તો કયા હોગા
હુમ મરતે હય તેરે ગમમે લાવાવેંગે તો કયા હોગા-લગા હય
અર્થજન દીદાર રોશન હય છીપાવેંગે તો કયા હોગા
થમન બીચ આનકર મુખડા દીખાવેંગે તો કયા હોગા-લગા હય

૧૩૧

પરભાત

ઉઠ સજન ભોર લઈ ફરી ભજન ગારે,
પગ પાછી લવજત અંત હો પુકારે-ઉઠ
ભોર હુઈ ભજત હું પ્રભુ આમ તૈહારે

સુખ મેન લોહાવે આંઈ સુખી દીન પીવારે-ઉઠો
 કરતે હું કરજોડ બીન તી તેરે હવારે,
 હુંમ દલીલ સંકેટ મેરે પ્રભુ તું નીવારે-ઉઠો
 બકો મુલ મામ લેત પાપ ગયે હારે,
 સંકેળ જગત સ્વામી તુને રચી જુગત ભારે-ઉઠો
 સુનો જગનાથ કીયે પાપ હયે બપાર
 સાગર ભવ કોન બેઠ ઉતર બઉં પારે-ઉઠો
 ફારોજ અંતર ભજન કરો તોજ પ્રભુ તારે
 તન મન સેવા બીજ સદા રહો ન્યારે-ઉઠો

૧૩૨

ઉદયભાણ

ઝાલો મારા પ્રેમી પોપટજી બોલ બોલો, બોલો બોલો મેના બોલાવે
 ડાલો રંગ રશીયાજી ડાલો, જરી ડાલો ડાલો (૨) પ્યારી ડાલાવે
 મેના તારા વચનની વેણા વાગી, લાગી લાગી લલીત લેહ લાગી,
 મેના બહાલી મેના કે, ના કહે પજુ, બગી,
 બગી બગી અજબ જયોત બગી

ચેહલા પોપટજી પ્યારા રામજી સંભારો,

બહા બહા મેના શું સતી સીતા વીસારો

અતુર સુબહુ સીતા રામ ઉચરાવે, પોપટજી પાંજરું સોનાનું રામજી,
 લાડલી હું લાલચું નથી કે લલચાવું સોને રૂપે શું બીડ બીતરની ભાગ
 રૂઠા મુઝાને રંગે રંગે રમાડું પાંખે ઘાલીને ફળ મીઠાં ખવાડું
 ભાવના બુખ્યા શું ભાવી ભાવના બુલાવે ?-બોલો

૧૩૩

ઉદયભાણ

અહો દીલદાર જરી દેહાર દીવાનીને દેખાડોને
 અરે લટકી અધર લટકી મરું ફટકી જગર પટકી,
 અરે આધાર સુધારસ સાર અતુરાને અખાડોને
 મુખે અટકી મધુર મટકી અરે છટકી અધર છટકી
 લીલની આપજી આળવી ઘટે ન કરવી ઘાત
 પ્રાણ કહો તો પાઠવું વાલમ કરના વાત

૧૩૪

ઉદયભાણ

પંખી પરદેશી ચીત સોંપી હું આ આ--લી
 મનને આવે તે કરજો હે, પુન્ય શા--લી,
 સાખી-સરસ્યાવે દીગાવવા પડશે રાખી પ્રીત

મુઠ્ઠાં કાઢીય તાંથી એ દેખા જામની રીત.
 મુઠા શંદેયો લઈ શંકરને હું આ આ—લી
 સાળી—મહા મહોન્નતું માવડું જંગલ મંગળ ઝીત,
 સમય વીનાતું બોલવું ત્રણેની એક રીત
 બેલાં મંડપ માંહી મળને હું આ આ—લી.

૧૩૫

સારદા વીં

હું તો પ્રેમની ભેગણ પીયુને શોધવા આલી—હું તો
 શોધવા આલી પીયુને શોધવા આલી—હું તો
 રાજની ભેગણ બની શીરતાજની ભેગણ પીયુને શોધવા આલી
 પ્રેમની કફની ધરીને પ્રેમની ઝેળી
 અંજે લલુલી પ્રેમની બસ પ્રેમથી ચોળી—પીયુ
 કફ સાધના શંગારની કફ રચામતું દરશન
 રહું મંત્ર કરમાળા લઈ બસ પ્રીયતમ પ્રીતમ—પીયુ

૧૩૬

સારદા વીં

કાગ વીરા વાલમને દેને પીનો સંદેશ
 ભેગણને વેષે વીભેગણી કે બતી મેં દેયો દેશ
 જમે છતની યુધ હય ઇતની કહે બતાય
 વાકે છુરો ન માનીયે ચોર કહાસે લાય
 ગાગરનાં પાણી ઝુકી છળે સાગર ન માઝા ઝુકી છળે
 નીતીનો યે ધારો પધારો પ્રાણેશ, દોષ ન ધરો પધારો પ્રાણેશ

૧૩૭

સારદા વીં

તોફાની દરીએ નાવ તમારૂં ગોથા ખાયરે
 મસ્તાની દરીએ નાવ તમારૂં ગોથા ખાયરે—તોફાની
 માયા પી સુતા શું મુરખ જાગી કરો ઝટ સહાય—તોફાની
 પાપી પવનના ખાઈ પછાડા ભાટે જઈને ભરાય રે—તોફાની
 મહા સાગર માપી આવ્યા ખાટે ખુંચી જાય—તોફાની
 લખ ચોરાશી ખંદર કીધા ફેકટ ફેરો થાયરે—તોફાની

૧૩૮

સહી સું

આલો સાહેલી (૨) ભુવનેશ્વરીના સહ મળીને દરશન કરીએ
 દુખ હરનારી સુખ કરનારી મુર્તિ માની અંતર ધરીએ
 ભાવ ધરીને પુજન કરીએ તો ભવ સંધુથી તરીએ
 સુવા અંદન કુમકુમ કેશર અરચન કરીને મન ઠરીએ
 અબીલ ગુલાલને પુષ્પમાળથી માને વધાવી મંદીર ભરીએ—આલો

પાણી ભર્યા હું અંધારે સાહેલીની સંગે
આઠા આવીને ઉભારે કુંવરજી નવરંગે
જલ ભર્યા સરવે યાયા એ વાડી મોઝાર
થઈ ઉભા હરવાન ત બને રાજ કુમર
શાકી રાખી સાસુજીરે અમે સઉ પનીહારી
નામ પુછીને મહારૂંરે કીધા ઠઠા ભારો
શરમાઈ ઉભા રહ્યા શું અમ અબજા નેર
વીનવણી કાંઈ ન સુણી દેખ ડી નોજ તોર
હુઠથી અમે હાર્યુરે આખર એક સાહેલી
નામ દીધુંજ મહારૂંરે ત્યારે દીધા મેલી

૧૪૦

સઉં સું

પહેરી ચોળી લટકા મટકા કરતાં આવ્યાં
રંગે યોળી સાડી ચોઢી મન લે લાવ્યાં
ઝાંઝરન. ઝણુકારે કર ક કણના ખટખડાટે
કાજળથી નેત્ર દીપાવ્ય - પડેગાં
હવે શરમાવો ઠાણા શન દીવરજી મારા
બોલો બોલો બોલોજી બોલો
મેં કેવાં તમારાં નખરાતો. જણાવ્યા-પહેરી

૧૪૧

સઉં સું

મારા તનમાં મનમાં ભર્યો છે ઠર્યો છે ભય જોઉં જગ જોતી
વળી ગુમાવ્યું મેં ભગ ગ લાગતા નખવેસરનું મોતી-મારા
હાલવું ચાલવું હારીછું હ વ-જીવ મારોં ગભરાય
કેદી ફરી મારૂં મળશે મોતી
ગોરી હું કાઢીશ જોતી--મારાં

૧૪૨

સઉં સું

ધીમા ધીમા ચાલોને મારા પ્રાણરે,
યગ નાભુક તમારા આ મચકાઈ જશે કમર લચકાઈ જશે--ઓ
નાભુકવેલી કુલ સમી કોમળ તુજ આ કાય
ધડકે છાતી શ્વાસથી એ ચંચળથી ઓળખાય
પરસેવાના ખીંદુઆ ખાઝયા સુખે
સુખ રાતું થયું થાક અતી દુખે,
ઓ છાતીપરે લ્યો વીશ મા સુખે, ઓ સુનજી-ધીમાં

મન બુલાવે મન લેલાવે મન ચડાવે ચડાવે
 શુદ્ધ પવીત્ર નીરમળ આત્મા કાઢવે રમડાબાવે
 ભેવાનું નવ દે ભેવા નહીં ભેવાનું તે બતાવે
 અમૃત સુકી વીધવને વળગે નરક મહી લેલાવે
 વાડ વનીતા વીચ મહી છે કોઈ ગોરી કોઈ કાળી
 ત્રપતી છે સંતોષ મહી નથી સુખકાર વૃદ્ધ વાલી—મન

૧૪૪

કમલવા

વાટ બુવે છે વહાલી રસીકવર રજા અમે તો લઈશું બા,
 પ્રેમ ગુંથણી ગુંથો છતા, દુર અમે તો થઈશું બા
 ૧—મને એકલી સુકીને તમે જાઓ ના,
 ૨—થશે બેકલા તમે ત્યાં જાઓ બા,
 ૧—મને લાગે છે બીક—બધું ઠીક છે ઠીક—એમ કેમ
 ૨—ખાલી કરો પતરાય, અમે જઈએ એમાં રાણ
 ૧—છતાં કરો છો સફાઈ છોડો જાશું અમે બાઈ
 ૨—હવે આવજો બા ? સખી તું ! હા આવજો
 અલી તું, હા આવજો બા, કરો અમન અમન
 હમે જઈશું બા—વાટ.

૧૪૫

નંદ બંન્નીસ

ગંગા જળ નીરમળ સમુ શુદ્ધ પવીત્રજ સાર
 તેવું કુળ જો માહરૂં (તો) પડ પાસા પોબાર
 હંસ ગયો સરોવર તીરે દીકું અમૃત સાર
 પીધા વીણ પાછો ફર્યો (તો) પડ પાસા પોબાર
 સત્ય ચુકે જો સાધવી ધરા ન ઝીલે બાર
 તે ગુણ હોયે મુજ મહી (તો) પડ પાસા પોબાર
 નાગ મુખે અમૃત ઝરન ચોર કને બંડાર
 કામી પાશ રહે કામીના (તો) પડ પાસા પોબાર
 મીઠા આંખો સરવહા ઉત્તમ કૃષ્ણ દે સાર
 તેવું કુળ જો માહરૂં (તો) પડ પાસા પોબાર
 વીરમળ કમળ વીલોડીને ભમર ગયો તે કાર
 દીકું પણ અડક્યો નહીં (તો) પડ પાસા પોબાર
 અહલ્યા સીતા દોપતી, સતી ખરી નીરધાર

એવું થી-ત મે માહરું (તો) પડ પાસા પોખાર
 ભુખ્યા આમણ ને ધરે ઉતમ લોજનહાર
 આધા વીણ ઉઠે નહીં (તો) પડ પાસા પોખાર

૧૪૬

લ૦ ૬૦

બલીહારી રસીયા, ગીરધારી, સુંદર શ્યામ હો તણ અમને,
 મથુરાના વાસી, આવા ન બનીએછ (ટેક).
 વાંસલડી વાગી એવા લણકારા વાગે છે (૨)
 મજવાટ લાગે હવે ખારી-સુંદર શ્યામ હો તણ અમને,
 મથુરાના વાસી, આવા ન બનીએછ-બલીહારી
 જમુનાનો કાઠો વડાલા ખાવાને દોડે છે (૨)
 અકળામણ દેછે હવે ભારી-સુંદર શ્યામ હો તણ અમને,
 મથુરાના વાસી, આવા ન બનીએછ-બલીહારી
 વૃંદાવન કેરી શોભા, તમ વીણ અમને તો (૨)
 આંખે દીઠી નવ લાગે સારા-સુંદર શ્યામ હો તણ અમને,
 મથુરાના વાસી, આવા ન બનીએછ-બલીહારી
 ગોવર્ધન તોળ્યો વડાલા, ટચલો આંગળીએરે (૨)
 અમપર ટોળ્યો ગીરધારી-સુંદર શ્યામ હો તણ અમને,
 મથુરાના વાસી, આવા ન બનીએછ-બલીહારી
 બાઈ મીરાં કહે છે પ્રભુ, ગીરધરના ગુણ વડાલા (૨)
 સહાયકારી શુદ્ધ લેજો મારી-સુંદર શ્યામ હો તણ અમને,
 મથુરાના વાસી, આવા ન બનીએછ-બલીહારી

૧૪૭

કામલત્વ

દીલ મારું માને નહી, મનડું ઠરે નહીં, ત્યારે કરું શું તાતણ
 મેં જોયું ફરી ફરી, જોડી મળે નહી, કેને વરું હું તાતણ
 પ્રીતી ઝળકી હતી, અંહી આવતાજ સમાઈ ગઈ
 ઉરમી અંતર ઉછળી હતી, નૃપ દેખતાંજ દબાઈ ગઈ
 હીરલો અમુલ્ય ખરીદવા, ઉમંગભર આવી અંહી
 પણ અંતરે અંકુર ન ફુટીઆં, પ્રીતી પ્રકટાવી નહીં
 છતી આંખે, દીવો લઈને, પડી કુવામાં હું ડુબી મરું શું તાતણ

૧૪૮

ચં૦

હરમાં તું દીલ સાથ, છોકરા હરમાં તું દીલ સાથ
 મુને કોઈ ન મારે લાત—છોકરા

(તુને અંબાળું પ્રીતીથી પાળું) આલ તુને મારો મહેલ દેખાડું,
 બરેણા વસ રૂડાં રૂડાં કહાડું, આલ તું જે મારા મહેલનાં ચીત્રે
 રમકડાં રૂડાં ન્યારા વીચીત્રે, આલ્યો આવ, બીમાં આલ હું સોળીછું
 મારે કેવાં છે કંકણ હાથ જોજે મારે કેવા છે કંકણ હાથ—છો.

૧૪૯

અંબરીષ

તમે માયાળું દીલ દયાળું સઉના કહયા વીના હું નહીં આવું,
 માતપીતાં તમ જાતા કોપાવું, વીખ્યાલ એ હું સમ કહાવું,
 નાના નહીં હું ત્યાં નહીં આવું, મને સતાવોરે
 જાઓ તમારે માફે શું કામ છે તમે મુકો મારો હાથ—કહુ છો.

૧૫૦

અંબરીષ

અંબા તું મારી દીલજન વાહ વાહ, કુસમ કળી કુરબાન વાહ વાહ
 અંદરવદની છો, બરી મદની છો, ઝરી રસની ગુલતાન વાહ વાહ—અં
 શાણા ચતુરસુજાણ વાહ વાહ, કરી પ્રીતી પીછાણ વાહ વાહ
 ગુલાબ પરી હું—છુપી છરી છું, ગલે લગાવે ગુણવાન અંબા

૧૫૧

અજીતસીંહ

વાહ જોખન આ શું ખીંચ્યું છે જાણે વસંતે ફુલવાડી
 રેસમી સાડી સારી અંગધારી ફુલવાળી
 પહેરી ચોડી ઝૂલવાળી
 બુટસ્ટોકીંગ કર રૂમાલ ઝાલી આણું હું મદમાતી
 સેંટ લવંડર ને પફ પાઉડર ધરી અંગે હર ખાતી
 રેહું થોવનમાં છલાકાતી.

૧૫૨

અજીતસીંહ

પીઓ પીઓજી ખુબ પીઓ આ લાલ રંગ પાણી
 રહે રંગમાં આનંદમાં દોસ્તોની જીંદગાની
 દીલ રંજ થાય ભંગ ખીલે અંગમાં જુવાની
 રતિ રંગના આનંદની બસ એજ છે નીશાની
 પીઓ પીઓ પીઓ પીઓજી લાલ રંગ પાણી—

૧૫૩

અજીતસીંહ

પાપી તારાં કાળા કામ છુપશે નહિ માન
 કફ પળમાંહી નીચ દુશ્મન રન વન
 તોડું ખુમારી દુર્જન આ ભારીજન દુખકારી
 સજ્જ ભર રહે ન જીવતા જગને પીડતા પાપી—પાપી.

ભુજો આ હાલ જમાનાના ફેશને બલ સુધારાના
 સુધારે વાળયું સત્યનાશ બળયા આ ચાલ કુધારાના
 બોળયું નામ કેવાં કામ—
 રીસપેકટ જેન્ટલ મેનનું રાખી,
 કરતાં આવાં કામ મોઢાં શામ થાયે આમ
 આ સુધારો પાસ થયેલો નંબર પહેલો
 છેલ્લામાં છેલો, કેચ કરેલો બોળવા બાપનું નામ—

ગમ નકર લાડલી પ્યારી બહેના, જગમે સુખ દુખ સખ નહેના.
 કબી શાદી કબી ગમ હય અયાં, બદલતા રંગ હય જર્મા આસમાં.
 કબી નેઆમતે બારી બારી, કબી ફાકોંમે દુશ્વારી
 કબી બચેકનકો અસવારી. કબી રાહ ચલો દુશ્વારી.
 જયસે જયસે વકત હય બદલે, વગેસે વચેસે રહેતા પડે.

કીયા કરતે હંય અય ચાર તેરી યાદમે હમ નાં
 મુઝકો તુઝસે ઇતની ચાહ તુઝકો જરા નહીં રવાફ.
 અયસે સંગીકે હમરાહ કીસીકા ખુદા ન પાલા કાલે,
 કરતે મુઝહીપે હંય ચેહ ઘાલ ડાસતે મુઝહીકો હંય દીનરાત
 કયસે પાલે દુશ્મન જાત, કોનો શાનોં પર ડો કાલે.

અયસી અયસી ખાતોંકા ખયાલ છાંડ બાવરી,
 સબી એક હો કે આખીર ખાકમે મીલ જાએંગે.
 બોલતી રૂહ ગઈ જે નીકલ મલમલ હાથ રોએંગે,
 જવાનીકે પાલે માસ કુત્તે જાએંગે.
 સાફ રખો હંય જીસકો યું કબ્રમે જબ મુલાએંગે,
 બીચ્છુ ચોર સાંપ મીટીમે જીરમકો સખ મીલાએંગે.

પીયા જાએ જાએ મોસે ન બેલો,
 સચોતનકે સંગ રહો.

ભારે હોત ઘર આંખે હો મેરે કરત ઠંગ નએ,
બાંખો સચોતનીયાકે ઘર રહો મુમ કોન ચે દુખ સહે.

૧૫૯

ભોલાશીકાર

ગઈ અગલે જમાનેકી બાત;
અબતો હવા ફેશનકી ફેએલી દીનરાત.
શ્રીકે પએરોમે ડાસનકે ભુટ;
બાલ ખુદલે લાગે જએસે ભુત.
સાડી ચે લીકે બદલે ગોન ઓર પોલકા;
નઈ રઓશનીકી હએ ઓહ કરામાત

૧૬૦

ભોલાશીકાર

હો ખુશી આપકી જીસમે વોહ ખીઆલ અચ્છા હએ
અપને પીઆરકી ખુશી હો વોહ મલાલ અચ્છા હએ.
જો ઇજા હો મેરે વાસ્તે યા રાહત હો,
આપ જીસ હાલમે રખએ વોહી હાલ અચ્છા હએ.

૧૬૧

ભોલાશીકાર

દીપક જયુ' બીન તેલકે સુરજ બીન આકાશ,
ચુંદી સી અસમત સીવા કબી નહી પાવે પ્રકાશ.
નાહી ચાહું મય દુનયાકા ખજાના,
ચાહે રૂઠે ન મુજસે કયુ' જમાના.
બાતે મીઠી ચેહ ગયરોકે સુનાના.
જાલ અપના ચે દુસરોપે બીછાના.
અસમત મેરી હય મેરા બસ ખજાના -
જીસપે સદકે હય દુનીયાકા ખજાના.
તુને મુઝકે કયા સમજા ઓર જાના.

૧૬૨

ભોલાશીકાર

ખીગડી બાત બને નહી લાંખો કરે કયા હોએ,
દીલકા ખીગડે દુધકો મયે ન માખન હોએ.
કયસે કયસે પ્યારે ખીયુકો મનાઉ—હારી
સબ ઉપાવ કરત બીનતી કરત થકત જીયા અકુલાએ
મન હરવા એ પીયરવા આવો વર્ના જાન દુ ગંવા.
હોએ કયસી કડું કરતાર મોરા બીછડ ગયા દીલદાર
બઈ હું ઉઠાસ બની હું નીરાસ ચેક તોરી આસ.

૧૬૩

અનસુયા

આંખ વીના અ'ધારૂં રે સદાય મારે આંખ વીના અ'ધારૂં
 કેઈ કેશે લાલ લીલું, આ ધોળું ને આ પીળું
 મારે મન સઘળું કાળું કાળું રે (૨) સદય
 કોઈને જગ લાગે સારૂં, કોઈને લાગે નકારૂં,
 મ રે મન જીવતર ખારૂં ખારૂં રે—સદાય૦

૧૬૪

અનસુયા

નરવીણ જગમાં નાર તણી કીમત કોડી કહાવે
 હલકું લોહી ગણી અખતારું જુઠા આળ ચઢાવે—નાર૦
 બહાલા પછ વેરી થઈ જેને જેમ ફાળે તેમ જોલે,
 કંથ વીનાની કામનીનું જીવતર તરણા તોલે—નાર૦
 કુડ કપટની ભરી કુલટાઓ લાલચ ફડ લલગાવે
 ભવરણમાં ભરથાર વીના લામાની લાજ હુટાવે—નાર૦

૧૬૫

૧૦ પ્ર૦

મૃગનયની યુવતી રંગીલી હાં છબીલી હાં
 શોભતી મધુરી શી શીયલવંતી—મૃગ૦
 સોળ સજી શણગાર સતીએ પંથ પીયુનો જોતી
 રશ ઝરણાં નયણાં હરખે
 રતી સરખી મનગમતી રસીલા—મૃગ૦

૧૬૬

૧૦ પ્ર૦

માનો માનો ને રશીલા, આતો ન સારીંવાત,
 છેક આમ શું કરો છો, બોલાવો જાઓ તાત—માનો૦
 રશીલી પ્રેમ પાન અમૃત તે જીવાએ,
 હાજી પ્રેમ વાટ જાણું છું પ્રીયા,
 કટાક્ષે વી ધાઈ કેદી થઈ રહ્યા,
 વીતી જાય રાત વાતે નાથ શું બેલા થયા—માનો૦

૧૬૭

કામલતી

મને આવે છે ફેર જીલે મારૂં મન હો—સખી
 મેઝુ રથમાં શીપેર જીલે મારૂં મન હો—સખી
 કેદી બંદી કોઈ કારખી કુસુમ જીના બેન, ખાવરી મને કરી,
 મો વીસાવો સુંકરી, બીલી આ દહેર—જીલે મારૂં મન

૧૬૮

૧૦ પ્ર૦

સીતા પતીનું નામ ખ્યારૂ અમને લાગે સારૂં રે-સીતા૦
માયા તણાં સમણાં ઉડી ગયા હારે, કીધું જગત જુકું ન્યારૂં-અ૦
સાચા રનેહીને આળે ઓલખી લીધા, ઘટમાં થયું અજવાળું-અ૦

૧૬૯

કામલતા

તમારે આશરે હું આવી મને નાથ છોડી દેશો ?
પ્રીય પ્રાણ કરી ખોલાવી હવે હાથ છોડી દેશો ?
લોળું હલું કુંવારૂં જ્યારે આ મન મારૂં
પ્રેમ જોત પ્રગટાવી પરણ્યા, એ શું ંહાલા વીશારી દેશો...મને૦

૧૭૦

રામરતન

જાઓ સોની હાટે સીધાવો સલુણા જાઓ
આવો શાને માટે રીસાઓ સલુણા આવો,
લાવું મારી મીઠડી માટે કંઠો મન મોહન ઘાટે
ંહાણુ વાશે વાલમ વાટે પદોથીઓ પ્રીતમ વાટે
જાઓ. જાઓ જટ લાવો આવો જટ, ધીરાં અધીરાં ન થાઓ....જા૦

૧૭૧

નંદ૦

સખી જોલ ધુંધટડો, છે ડને છેડો, વાહ શું મુખ મલકાય...સ૦
વાહલા સંગે રમી લે રંગે મદમાતું આ જોબનયું છલકાય
શરમે ખાઈ હું બીડાઈ, કયાથી સ્વારથ સરાય,
ચખાખલી તું ચડમા, લાડકી લડમાં, અ ગે અંગ ઉલરાય....સ૦

૧૭૨

ભ૦ ભા૦

ગોરા ગાલો ગુલાબી પ્રેમ રંગ રંગાશે, ઝલકાશે છલકાશે
પ્રીતી આનંદે હંસતે મુખેરે છવાશે....ગોરા
અંદા ખીલે ત્યારે કુમુદ વીકસે આનંદ રેલી રેલાવ
આનંદ ભરતા, અમૃત ઝરતાં, વીશ્વ વીહરતાં સુખીયાં થાતાં....ગો૦

૧૭૩

ઉદયભાણુ

વન વગડામાં જુલી પડી, ત્યાં અમૃત ખ્યાલો પીધારે
પીધો લીધો સાર સુષીનો, કેલ અમર ત્યાં કીધારે...પંથી
અધવચ વગડે વીધું કરડયો, ઝેર ચઢયું છે અંગેજી,
કેઈ મુરલીધર મંત્ર લાણે તો, શીતળતા થાય સંગેરે....પંથી
દુનીઆ મારી ચેષ્ટા કરતી, ને ગાંડામાં ગણતીરે,
હું ગાંડી કે દુનીઆ ગાંડી, આપ કરી દયો ગણતીરે...પંથી

૧૭૪

૬૦ ૧૬

છેડ કીધી છબીએ છેડ કીધી,
અરેરે ધુતારે, ઠમારે એ ૪૫ગી કાનુડે....છેડ
જળ ભરવા ગઈતી હું જમુનાજીને તીરે,
ભરી જોડું નીરે ધગી મારે શીરે, ચાલી ધીરે ધીરે
ઝોય...ઝોય...કાનુડે કેડ લીધી
કેડ લીધી એ નકડે....કાનુડે પાલવડે મને પકડી
હું છટકી ત્યાથી દોડ લીધી ...અરેરે

૧૭૫

૨૨શી

જે વીંદ ગુજ, ગાવે રે નરનાર
ગીરધ, શ્રીધર, શ્રી મુરલીધર.
નામથી નેહ લખાવો-હા નેહ લાવોરે.....નરનાર
મારું તારું મીઠા મની કૃષ્ણ કૃષ્ણ કહે જાવો રે
અધમ ઉધરણુ ભવજળ તારણુ
નીરભય નામથી નાવોરે ભય નામથી જાવોરે, રે

૧૭૬

૨૨શી

વારે લાલા મોહન બસીવાલા,
કગો છો શાનેરે સલુણાં,
જાણી જાણી તમારી મેં ઠગાઈ,
પ્રીત બાંધી હવે હું પસ્તાઈ,
પસ્તાઈ પુરી કાના ઠગાઈ હું તો કાના,
રશ ભીના રંગીલા શરમાળા શામળીયા-વારે
શાને સતાવો વાત વાતે ઉડાવોરે,
મેં જાણ્યા સરવે ચાળા અરે જાવો નંદલાલા,
વરજલાલા ગોવાળા છબીલા છોગાળા-વારે

૧૭૭

ફાંકડો ફીતુરી

જોઈ જગત જોઈ દુનીયા જોયો કારોબારરે
આંખો બંધ રાખી તેને જોયો સરવે સારરે
ચલન ચુકતીને અંગ બળે બસ ભરો ખજાનો ચાર
પસા એવા ફાંકીયે કે પડે સદા પગોબારરે
સુખ દુખની હસ્તી કેવી એ ખયાલી મનના ફેર
કેશીશોથી મોજ કરો ને કરે દુખને ભેર

એ....રજની શરદની રળીયામણીરે,
 રહી ખીલી રૂપાળી ચંદની, આકાશે રહી ખીલી,
 એ....વણી વરસાવે અમૃત તણીરે,
 રેલ ભમી ઉરમાંહી આનંદની હાંહારે રેલભમી
 એ...ઠરે નયણું નીહાળી પ્રકાશ, (૨)
 હરપ ઘેલાં હેડા કહે હાથ ઝલક રવેતરી છવાઈ (૨)
 ચંદ્ર વીના સજની નહીં રજનીને સન્માન.
 સજની શું સમજી કરો રજનીના ગુણગાન.

૧૭૯

સાવિત્રી

હું નથી એવી લોળી (૨) હવે તો રહીરે-હું.
 પાવરધી થઈ પુરી મારી જોડ જડે ના ખોળી-હું;
 નીત્ય કણ્યા શાગસ કરી ઘરમા સગાવું હોળી-હું
 “ પ્રસંગ આવે પરખાશે ખઈ નુ ઘળભુંકે જોળી ”
 ભલે ભાયડો લીખ મંગે ખાધે લેરવ જોળી
 આપણે તો ખાઈ ધીમા જોળી ખાઈએ ખીરને પોળી

૧૮૦

સાવિત્રી

ઉભી ઉભી જોડે બહાલા તમારી વાટડી.
 દેખી રૂપ હરપ ભરાય મારી છાતડી-ઉભી
 દયાનીધી દેવે આપી છે યુવની
 નીરખી નગીના બનીછું દીવાની
 આનંદે ગાળીશું દીન રાતડી-ઉભી.

૧૮૧

સાવિત્રી

લાગી લગની મને તારી જો લલના-લાગી
 સુરપતી મતી શું વીસારી
 સુંદરી શયીથી અધીક સુખ આપું (૨)
 પટરાણી કરી સ્થાપું ઉથાપું ન વચન મનોહારી-જો.

૧૮૨

સાવિત્રી

આવો આવો હું લેવરાવું દહાવો મારા સંસારનો
 થયો આજ અનુભવ ભવપારનો
 તમારા વીના બહાલુ નથી કોઈ મારે
 તે માટે કહું પુખ તમારી પેભરે

૪૬૩

(આતો બાયડી કે શાયડી)

બાયડી ! શાયડી ! શાયડી !

હીકો-મ્મલ શુ' મફતીઓ બમરનો

આ માયા સંસારનો-આવો આવો.

૧૮૩

સાવીત્રી

ઓ સહીયર સુણે, શીખામણ સારી

સહા કરે સંગત જોઈ વીચારી-ઓ

કુસંગ કાજળ કોટડી કુસંગીનું મુખ શયામ

ફરજન કેરા સંગથી થાય ન મ બદલામ

જડી જેને સોળત જગમાં નકારી

મથું તે તો આ ભવ, પરભવ હારી-ઓ.

૧૮૪

અમરત

સારી શેખી સારી આનતાન

બબતો હય જુરર કોઈ દીનકી મેહમાન મેરે આયે શુ' કરે જખાન.

કયા મબલ હય કીસીકી કયા કીસીકી બન

છના કયસા નામ એર નીશાન

આલશે ફરજસે મીટાઈ બનકે આસમાન, પીકો તેરે કરકે બદશુમાન

ખાકમે મીલાઈ એ વફારી.

૧૮૫

કંસ વધ

સુજને માર ના સમશેર-ઠહાલા વીર તું,

મારી સંગે શુ' છે વેર-વદને વીર તું

મી ઢાળ જોઈ કર તું મહેર, આશા ભરી જતી હું ઘેર-તકજો

જો ધરવર વસે એફેર, ના કર કંસ કાળો ફેર-ડરને વીર તું.

૧૮૬

કંસ વધ

કાનુકા તારી કામણ કરનારી, મજમાં વાંસલડી વાગી

મીઠી વળી મોહક મન વશ કરનારી-વરજમાં

મન વશ કરનારી સ્વર સુણતાં લાગે સુખકારી,

હું થેલી, તમ વીણ થઇછું ગીરધારી-વરજમાં

૧૮૭

નવલકુસુમ

કોઇનું કરશું કાંઈ થાય નહીં, છે કરમ સહુ કરનાર કોઈ

કરમ સહુ કરનાર ન કોઈથી, કરમ કહી ફરનાર-કાંઈ

હીમાં તેવાં લેવાં પાછાં, એજ કરમ વ્યહવાર-કોઈ

જમે કરાબ્યા હશે કાંકરાં, મણી નથી મળનાર

જમે મણી તો વીચે પછીથી, ટાળ્યા નથી ટળનાર-કોઈ

હું છું રંગીલો જીવાન, ફકકડ અકકડ, ચાહુ આમ
જાણું છું વીધાએ તમામ, રશીકલાલ માફ નામ
મંદાના રૂપ આગળ માનો, કામદેવ પણ તુરુ
કંઈક કામની ફીદા થાયછે, જોડને મારી મુરુ
એકલો છું વીધામાં તેથી, પંડોત પકાઉ
કસળી પુરો ગાવામાંહી, રામ રાગણી ગાઉં-હું

મોહનજીને મળવા તલપે માફ ચીતરે-મોહન
પ્રેમની આખો, પ્રેમની પાખો, પ્રેમના ગાઉં મુખે ગીતરે-મોહન
સાગર સંગે સરીતા ઉમંગે, મળવા દોડે ધરી પ્રીતરે-મોહન
પ્રેમે મળશું, જ્ઞાનમાં ગળશું, વેળા વળાશું હયા ખચીતરે-મોહન.

મારે મંદીર પધારો યોગીરાજ મહારાજ, ભોજન કરાવું મન ભાવતાં
ચેબર ધારી જલેળી શીરો સુખડી, મોતીચુર ને મેસુર, ભાગે બુખડી
તણું તતળીરે કાચલી વડી તમ કાજ-ભોજન
નેટે નીપજાવું શાક ભાત ભાનનાં, રૂડા રાઈતાં ખનાવું જાત જાતનાં
અતી જીવતીથી પીરસું પ્રીતે ધરી આજ-ભોજન

જાઓ ઠંડાલાને વેગે વધાવો, મથે પહેરાવો કુલથી છાઓ
અંગે અંગે કુલોના વાધાથી સજાઓ-જાઓ
કુસમ સમી કાય ત્યાં પુષ્પ સોહાય,
સીયલવંતી છે સુગંધી સંસાર જે ફેલાવ
રતી પતી છે સુગંધી કુસુમોના કુંજે સોહાવો

આહ રાખી ચીતમા દીલ જાની, ના જાઓ તજીને મુજને
વીલાયત વસાવી જટ વહેલા આવજો જીરે
દીલના દીલદાર પ્યારા હૃદયાના હાર મહારા
દાદગર આપે તુને યારી
જીદાઈના આગે ઠંડાવા દુખ દીલ લાગેરે
અકલાવા દીધા મને ભારા.

૧૬૩

તીરેહવસ.

મમો જામે ઉઠાએ મજે આ સાંવરીયા
કાઠે ધારતકી ધડીયાં પીયારે તેરી ગાદમે
દેખે ન કોઈ સીપધયાં.

ખેલે ઉલકતકા ખેલ છેડે ઝંઝટકી રેલ
ખંનેગે રાધા છએલ મેરી કામીની.

વરલકા લુલ્લ દોનો ઉઠાએ.
ભરકે જામે શરાખ પીલાએ.

દેખો યારે તે જો ન બઢેકા પીલપીલા ખેલ.
મદસે મદ ન લાએ બ્યાહ એહબી હુએ એક મજ.
યા ખુદા બચા

કરતા હું તઓખા તંબા.

૧૬૪

તીરેહવસ.

લો આયા દુલાહ શાગી કરો
એહ પ્યારી જનસે પહેવાનલે ઈય શાનસે મેરમાનકો
રંગીલા ફીતરવાલા ખાંકા અનાખા નીરાલા
અયસા ફીગમતવાલા હુએ
અપને પીયાકો માન ખનાલે બહુ ડાલકે
સએ પ્યારસે દીલદારકો અખ ફાંસ લે.

૧૬૫

તીરેહવસ.

ધુત કાજ બરા પાજ નીકલા બેઘમાન
ખુખ જુતે લગાવો મીટાદો નીશાન.
દીલ એહ આહે દુમ દખ હું બચે જુલસે મેરી પ્યારી જન.
મારો જુતે.
અખ ન છુટે.

કંબખ્તીકા હુએ સામાન.

બહેના મએલી માઈં ધુંસા તુમહો તુમહારા ફરમાન.

૧૬૬

તીરેહવસ.

આલી મેરી ખારી ઉમરીયાં સાંવરીયાકે ખીના હુધ ખાર
કારે ફર પીલ પનકા પીયાસા છાંડ ગયા પરજેસ.

સુખી સેજરીયા જીવત હોયે ખીખર ખનિ હોયે
હીરતે ફીરતે મોહે યાદ પીયુષી પગમે લાગે ઠંડ
બ્યાકુળ બનકર બેહોશ પડી મુંહપર ચદ આવત રેસ
હોયે એહી ધરાદા પીયાકો કુંડન છું બેગનકા બેસ.

૧૬૭

તીરહવસ

હોયે બહારે બાગે દુનીયા ચન્દરોજ
દેખલે ગાફીલ તમાશા ચન્દરોજ
જુદમ ચોર જોરો જફા જુદે સીતમ
કબોલ દે હમકો સહારા ચન્દરોજ

૧૬૮

તીરહવસ

આબ આતીશ હવા મીટીસે બના
ફાની ધન્સાં નાજ કરે
જીન્દગાની મીસ્લે સખા ઇતરાએ
બાકમે આખીર મીલે બએગા

૧૬૯

અછતસીહ.

કજરા ગમો સીપાઈ જમાના ખોટા
જમાના ખોટા જમાના ખોટા
કાપર પહેનું મે હરી હરી ચુરીઆં
કાપર કફું મે સીંગાર બાલમ મોરા છોટા
સાખી—કહો દીયું તો કગ કરે, સુરમા દીયો ન બચ
જીન નેનનમે પીયુ બસે સો દુબે ના સમાય
જમાના ખોટા જમાના ખોટા.

પુશતક મલવાનુ ઠેકાનું.

અમારા પાસે નીચે લખેલે ઠેકાને સરવે જાતના પુસ્તકો શામટા
તથા છુટક ઘણાજ કીફાએ તથા બેહદ સસતા મળશે એક
વખત મ ગાવીને ખાત્રી કરો.

પરશોતમ સુલચંદ રેશમવાલા,

બુલેશ્વર ત્રીબે લોહવાડો રેશમને દુકાને—મુંબઈ

